BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

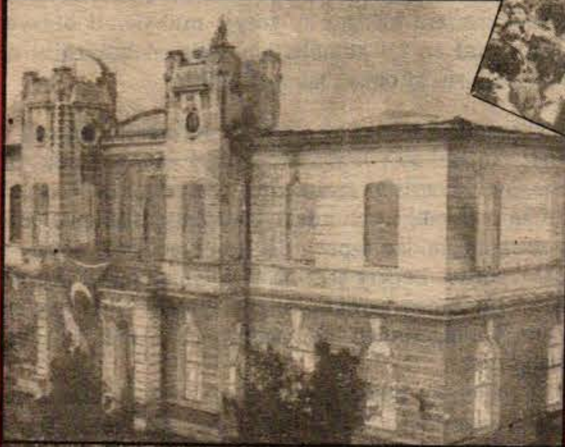
Fiyatı 500 Krş **212**
20 Temmuz 1978

haftalık sosyalist gazete

Fünyeli, fünyesiz sigaralar...

SAĞ CEPHEDE ÇÖZÜMSÜZLÜK...

SAĞ CEPHEDE ÇÖZÜMSÜZLÜK...

Bir süreden beri, sağ muhalefetin MHP kanadı hükümetin düşmesinin artık bir an meselesi olduğunu söylüyor ve Tercüman gazetesi gibi sağ basının ileri gelen yayınları da bu propagandayı yaygınlaştırmak için ellerinden geleni yapıyorlar. Türkeş, CHP içinde, Ecevit hükümetinin düşürülmesinde kendilerine yardımcı olabilecek milletvekillerinin varlığından bahsediyor. 40 kişilik, 10-12 kişilik ve 15-20 milletvekillerinden oluşan CHP'li muhalif gruplarla bir süredir temas halinde olduğunu iddia ediyor. Hükümetin mutlaka meclis içerisinde düşürüleceğini savunan Türkeş, bunun nasıl gerçekleşeceği sorularını cevapsız bırakıyor; yalnızca "bekleyin, görürsüzün" demekle yetiniyor. Tercüman'ın yazdığına göre Türkeş, ayrıca, yüzde 50 ihtimalli başka bir yolun daha olduğunu belirtiyor, ama bunun ne olduğunu bir türlü açıklamıyor.

Faşistler bu gibi söylentilerle ortalıkta bir kuşku ve tedirginlik havası yaratırlarken, propagandalarını daha etkili kılabilmek içinsaldırılarını da artırıyorlar. Anayasa Mahkemesine kadar uzanan bombalı saldırılar, eğitim enstitülerinin idarecilerine karşı girişilen eylemler ateşe verilen okul ve dernekler artık mutad hale gelen günlük cinayetlerin yanında, azgınlaştırılan faşist terörün geçtiğimiz günlerdeki yeni özellikleri oldu. Faşistler bu yolla hükümetin gidici olduğuna kamuoyunu inandırmaya çalışmaktadırlar.

Genel olarak sağ muhalefetin ve bu arada faşistlerin Ecevit hükümetine karşı izlediği taktik nedir ve bu noktaya nasıl gelinmiştir?

Hep söylediğimiz gibi, bugünkü hükümet, ağır ekonomik kriz koşullarında hem bu açmazı gidermek hem de yükselen toplumsal muhalefeti dizginleyip zedelenen burjuva devlet otoritesini yeniden tesis etmek üzere, tekelci burjuvazinin açık onayıyla oluşturulmuştu. Tekelci kapitalistler için MC ortaklığına tercih edilebilecek tek geçerli alternatifti. Aslında onların gönlünde yatan aslan bir AP-CHP koalisyonuydu; çünkü böylelikle hem en geniş o potansiyelini tekelci çıkarlar etrafında birleştirerek sosyal muhalefetin karşısına güçlü bir siyasi iktidar çıkarmış olacaklar, hem de hiç denemedikleri sosyal-demokrasi hakkındaki müphemlikler böylece giderilmiş olacaktı. Ancak bilinen nedenlerle bu "büyük koalisyon" oluşturulmadı. Kala kala pratikte gerçekleşebilirliği olan bugünkü hükümet formülü kaldı ve tekelci burjuvazi de açık tercihini bu hükümetten yana koydu.

MC'nin iktidardan alaşağı edilmesi demokrasi mücadelesi için de olumlu bir gelişme idi elbette. Ne var ki, bugünkü hükümet formülünün yaratılmasında demokrasi güçlerinin belirleyiciliğinden çok tekelci burjuvazinin siyasi tercihleri etken oldu. Hükümetin kurulmasından sonra da, sosyalist ve demokratik hareketin pek bilinen zaafları yüzünden siyasi gelişmeleri belirleyen yine tekellerin politik eğilimleri olmuştur. Bunun sonuçları somut olarak yaşanıyor: kapitalizmi onarmaya matuf ekonomik önlemlerhep tekelcilerin tercihleri doğrultusunda gelişiyor; siyasi olark da, tekelci oligarşinin "otoriter devlet" ihtiyacı hükümetin anti-demokratik tavırlarında ifadesini buluyor.

Altı aylık icraatı ile Ecevit hükümeti, sosyal-demokrasinin hiç denenmemiş olmasının getirdiği birtakım belirsizlikleri de tekelcilerin kafasından silmiştir. Dolayısıyla iktidarını iyiden iyiye pekiştirme yoluna girmiştir.

Oysa MC'cilerin ve faşistlerin tekrar iktidar olabilmeleri tamamiyle Ecevit hükümetinin başarısızlıklarına bağlıdır. Çünkü tekelci burjuvaziyi yeniden kendi iktidarlarına razı edebilmeleri için yeni hükümetin onların derdine derman olmadığını göstermek zorundadırlar. İki şeyi ispat etmeleri gerekiyor: Birincisi hükümetin ekonomik başarısızlığı, ikincisi de "anarşi" karşısında hükümetin devlet otoritesini sağlamadaki yeteneksizliği.

Ecevit hükümetinin altı aylık ekonomikuygulamalarını tekelcilerin bakış açısıyla eleştirip onları bu hükümetten vazgeçirmek hayli güç. Gerçi Demirel tekellerin ekonomik hayattaki merkezi egemenliğini güçlendirmeye yönelik devletleştirmeleri ve müdahaleci uygulamaları özel mülkiyet düşmanlığı ve sosyalist devletçilik diye yutturmaya çalışıyor. Ama parababalarını buna inandırıp onların gönlünü kazanmasının imkanı yok. Zira onlar bu uygulamaların tekelci devlet kapitalizmini geliştireceğini gayet iyi biliyorlar. Hükümetin AET, vergi, teşvik tedbirleri, taban fiyatları, para-kredi, vb. politikaları ise gazetemizde yazıldığı gibi zaten bütünüyle tekellerin istekleri doğrultusunda.

Ne var ki, tekelci çıkarlara uygun düşen bu ekonomik tedbirler henüz bunalımdan çıkışı sağlayacak meyvalar verebilmiş değil. Bir tek örnek yeter: Dış borçlar ertelendi, yeni kredi anlaşmalarına girildi ama henüz hükümetin eline geçmiş kayda değer bir döviz birikimi yok. Dolayısıyla ithalat sorunu hâlâ halledilebilmiş değil. Öte yandan yükseltilen vergi iadelerine rağmen ihracatta da henüz ciddi bir artış sağlanabilmiş değil. Yapılan devalüasyon ihracatı artırmadığı gibi enflasyonist gidişi de durduramadı... Aslında, bütün bu tedbirlerin kısa vadede hemen sonuç vermesi zaten beklenmiyordu. Hükümet yetkilileri son ekonomik kararların 1979 yılında ürün vereceğini belirtiyorlardı.

İşte MC partileri bu dönemi çok iyi değerlendirmek istemektedirler. Yeni ekonomik kararlar tekeller hesabına "başarılı" sonuçlarını henüz vermeden hükümeti düşürebilirlerse ne ala. Aksi taktirde, tatmin edici sonuçlar alınmaya başlandıkça Ecevit iktidarını garantiye almış olacağından, tekelcileri Ecevit hükümetinden vazgeçirmek çok zorlaşacaktır. İşte hükümetin atlatmaya çalıştığı bu 'kritik" dönemde sağ cephe bütün gücüyle "şiddet"li bir muhalefet yürütmektedir. Fakat biraz ileride değineceğimiz gibi MC partilerinin hükümetin düşürülmesi için başvurulacak yöntemler ve zamanlama konusunda aralarında bir fikir birliği yoktur.

Sağ muhalefet, ikinci olarak, tekelcileri hükümetin sosyal muhalefeti gemlemede beceriksiz olduğuna inandırmak istemektedir. Bunun için "anarşi" çığlıkları atmakta, komünizm ve "bölücülüğün" bu hükümet döneminde devleti tehdit eder hale geldiğini söylemektedir. Böylece, devlet düzenini komünizm "tehlikesinden" ancak kendi iktidarlarının kurtarabileceğini kanıtlamak istemektedir. MC'ciler diğer taraftan faşistlerin artan saldırganlığıyla güvensizlik ortamı körüklenmekte, halk "anarşi"den bizar edilerek bıktırılmaya çalışılmaktadır. Hükümetin kararsızlığı sayesinde faşistler hâlâ bu işi bihakkın yürütebilmektedirler. Baskı ve terörlerini artırarak kazandıkları mevzilere dokunmaması için hükümete gözdağı vermekte, mevzilerini savunmak için saldırı taktiği izlemektedirler.

Hükümetin ekonomikalandaki ve"anarşi"alanındaki politikalarına karşı MC partilerinin yürüttükleri muhalefet genel hatlarıyla bu şekilde. Ancak bu genel muhalefet politikası altı ay zarfında değişik taktiklerle sürdürüldü.

Bilindiği gibi hükümet kurulduktan hemen sonra MC partilerinin liderleri bir açıklama yaparak iktidardaki ortaklıklarını bu defa muhalefette sürdüreceklerini söylediler ve ortak bir "muhalefet bloku" oluşturduklarını açıkladılar. Fakat daha işin başında böyle bir "muhalefet bloku"nu yürütemeyecekleri ortaya çıktı. AP ve MHP çeşitli konularda hükümete karşı ortak bir tavır içine girebildikleri halde MSP genellikle onlardan ayrı düştü. Bunu partilerin tek tek muhalefetlerinde görmek mümkündür. AP ve MHP liderleri, demeçlerinde hemen hemen hep aynı konuları işlemişler ve aynı doğrultuda muhalefet yapmışlardır. Faşist saldırganlığı teşvik etmişler veya bilfiil yürütmüşlerdir. Askeri çevreleri kışkırtmaya çalışmışlar, her alanda hükümeti yıpratma çabasına girmişlerdir. Buna karşılık MSP kanadı kendi partisinin propagandasını ön plana çıkarmış, liderlerinin ağzından "yapıcı" bir muhalefet yürüteceklerini açıklamıştır. MSP'nin işlediği başlıca konu "ağır sanayi hamlesinin durdurulması" ve "maneviyatçılık"tır. Ölçülü bir muhalefeti yeterli görmüştür. Yargıyat Başsavcılığı'nın Erbakan hakkındaki soruşturması MSP'nin MC muhalefetininin dışında kalmasını etkilemiş olabilir. Ancak asıl neden tabii ki bu değildir. Özellikle AP tekellerin şimşeklerini üzerine çeken bir MSP ile birlikte olmaktan kaçınmıştır. Çünkü MSP'li bir ortaklığın tekelci sermayenin iktidar alternatifi olamayacağını çok iyi bilmektedir.

Hükümetin kuruluşundan başlayarak MC partilerinin muhalefet hareketine bir göz atıldığında nasıl bir gelişme görülmektedir?

Ocak ayından Mayısa kadar AP ve Demirel uzun süren sessiz bir bekleyiş içindedir. Bu süre boyunca AP, hükümetin uygulamalarına ciddi bir eleştiri getirmemiş, hatta Ecevit'in bütçesine ve dış politikasına sahip çıkarak bunların kendi uygulamalarının bir devamı olduğunu savunmuştur. Bu arada faşist terör MHP eliyle yaygınlaştırılmış ve kitlesel katliamlara dönüştürülmüştür. Ancak bu aylarda hükümeti düşürme gibi bir girişim görülmemiştir. MHP'nin "seviyeli ve sabırlı bir muhalefet" olarak tanımladığı bu süre zarfında güdülen taktik daha çok MC'cilerin kendini toparlaması olarak değerlendirilebilir. Bu arada, hatırlanacak olursa Şubat ayında bir kontr-gerilla tartışması başlamış; ancak Ecevit, S. Sancar'ın Özel Harp Dairesiyle ilgili bu iddiaları şiddetle reddetmesi üzerine, AP ve MHP'nin fırsattan istifade hükümeti askerlerle karşı karşıya getirmek için başvurduğu kışkırtmalaraboyun eğerek bu meseleyi güç bela örtbas etmek zorunda kalmıştı. Bu, faşist güçler içinde ilk ciddi başarı olmuştur. Bundan sonra cesaretlerini artırmışlardır.

1 Mayıs'tan sonra, İstanbul, İzmir, Samsun, Erzurum, Adana, Ankara, Konya gibi büyük illerde yapılan Büyük Yürüyüşler, Bayrak ve Fatih mitingleri ile MC partilerinin muhalefetinde bir hareketlenme görülmektedir. İlk mitingi 15 Nisan'da MHP yapmıştır. MSP'nin kendi başına düzenlediği mitingleri bir kenara koyarsak, AP ve MHP diğer mitingleri ortak bir program dahilinde birlikte düzenlemiştir. MHP'ninilk mitinglerinin kendi tabanında sempati topladığı endişesiyle AP yönetimi de mitingler düzenlemiş; faşistleri toparlamak için MHP'ye öylesine teslim olmuştur ki; İstanbul'daki Bayrak mitingini afişlerine AP'nin ne adı ne de amblemi konulmamıştır.

1 Mayıs'ın disiplin içinde görkemli bir gösteriyle kutlanması, gerici ve faşist güçleri tedirgin etmiştir. AP ve MHP dört elle bu meseleye sarılmışlar ve antikomünizmi mitinglerin ana teması haline getirmişlerdir. Aslında varmak istedikleri amaç bellidir. Ekonomik uygulamaları tekeller açısından eleştiremeyen Demirel ve Türkeş, yukarıda sözünü ettiğimiz "anarşi" kozunu kullanmak istemektedirler. Yani tekelci kapitalistlere hükümetin sosyal muhalefeti önleyemediğini, tekellerin siyasi hakimiyetini en iyi kendilerinin tesis edebileceğini söyleyerek onların gözünde yeniden alternatif olmak istemektedirler.

Mayıs-Haziran aylarındaki miting ve gövde gösterilerinin bir amacı tekellere hükümetin alternatifsiz olmadığını göstermekse, diğer bir amacı da ABD emperyalizmine güven vermektir. Ecevit'in ambargoya ilişkin çelişkili açıklamalarını ve Sovyetlerden tehlike gelmediği yolundaki görüşünü kullanan Demirel, "Türkiye'nin dış politikasının akşamdan sabaha değişemiyeceğini" söyleyerek ABD'ye güven vermeye çalışıyordu. Benzer şekilde Türkeş de, Ecevit'in ABD'ye karşı "duygusal tepkilerden" kaçınması gerektiğini söyleyerek, ABD için en iyi hükümet alternatifinin onun yörüngesinden hiç şaşmayacak bir MC koalisyonu olduğunu anlatmaya çalışıyordu.

Ne var ki, sağ muhalefetin bütün gayretleri ne yerli tekelci sermayenin ne de emperyaizmin sosyal-demokrat ağırlıklı hükümete gösterdiği itimadı sarsmaya yetmemiştir. Hem ABD yetkilileri hem de tekelci oligarşinin ileri gelen temsilcileri defalarca güç koşulların atlatılmasında hükümete yardımcı olacaklarını belirtmişlerdir. Güven oyu alır almaz hükümete açılan dış krediler AET yetkililerinin gösterdiği kolaylıklar ve ABD yönetiminin ambargonun kalkması yolunda aldığı kesin tavır emperyalizmin Ecevit hükümetinden şimdilik gayet memnun olduğunu gösteriyor.

Tekelci kapitalistlerimiz ise artık sosyal demokrasi hakkında hiçbir kuşku beslememektedirler. Zira hükümet, gerek ekonomik icraatıyla, gerekse ücretler konusundaki işçi düşmanı tutumuyla ve genel olarak sol muhalefete karşı takındığı tavizsiz tavrıyla onların kesin desteğini haketmiştir. Bunun en açık belirtilerini işveren temsilcilerinin çeşitli açıklamalarında görmek mümkündür. Nihayet 8 Haziran'da Ecevit'in İstanbul'da işverenlerle yaptığı toplantıda tekelci kapitalistler konuşmalarıyla hükümeti sıkıca bağrına basmışlardır. Yazımızı biraz uzatması pahasına onların hükümet hakkındaki görüşlerine burada yer vermek istiyoruz:

"Hükümetin döviz sıkıntısını çözmeye yönelik girişimleri ve dış politikadaki çalışmaları için şükranlarımızı arzederiz" (İstanbul Ticaret Odası Bşk. Emir Sencer'in İstanbul toplantısındaki konuşmasından).

Ege Bölgesi Sanayi Odası Bşk. Yılmaz Adıgüzel ise, henüz hammadde yarı mamul ve döviz sıkıntısı giderilmemiş olmasına rağmen, Ecevit hükümetinin bu

sorunları çözümünde olumlu bir yaklaşım içinde olduğunu belirterek şöyle diyor: "Özel kesim olarak hükümete her alanda yardımcı olmaya kararlıyız." (Cumhuriyet, 30 Haziran)

TUSIAD Başkanı Feyyaz Berker ise bakınız ne diyor: "Bu safhada Türkiye'deki tüm kuruluşların görevi hükümetin bu konudaki gayretlerini desteklemek, yardımcı olmaktır. Sorun hükümetin sorunu değil, bu ekonominin gelişmeyi sürdürmesi veya gerilemesi sorunudur. (...) Sanayici ve işadamları, bu ülkenin bir ferdi olarak, ülkesi için çalışan hükümetleri ve bu hükümetlerin başını desteklemeyi vatandaşlık görevi sayarlar. Ecevit'in başbakanlığından 'iş çevrelerinin endişe duydukları' şeklinde bir genelleme yapmak hatalı olur. Olsa olsa Ecevit hükümetinin programını beğenen veya beğenmeyen sanayici ve iş adamlarından söz edilebilir. Ecevit hükümetinin ülke yararına alacağı sonuçlar, tabii ki daha fazla beğeni kazanmasına neden olacaktır." (YANKI, 19,25 Haziran)

Nejat Eczacıbaşı ise Ecevit'in başbakanlığından endişe duyup duymadığı sorusuna şöyle cevap veriyor:"Sayın Başbakan'ın özgürlükçü demokratik düzene inanan bir devlet adamı olarak gerçek özel teşebbüse inanması ve güvenmesi doğaldır. Bu böyle olduğuna göre ülke ekonomisinin hizmetinde olan işadamlarının Sayın Ecevit'in Başbakanlığından endişe duymamaları gerekir." (YANKI 3-9 Temmuz)

"Biz, sanayiciler olarak, güçlü ve kendi içinde uyumlu bir iktidar özleminde olduk. Bu nedenle büyük bir cesaretle alınan ekonomik kararları destekliyoruz (...) hükümetin ekonomiyi sağlıklı ortama oturtma girişimleri ve özellikle dış politika alanında saygınlık kazanma çabalarını şükranla karşılamaktayız." (İstanbul Sanayi Odası Başkanı Nurullah Gezgin'in İstanbul toplantısında yaptığı konuşma.)

"Son aylarda hükümetin dış ticaret açığınıkapatacak kaynaklarbulmak için yoğun bir çaba içinde bulunduğunu olumlu bir çalışma ve gelişme olarak izlemekteyiz." (TİSK Başkanı Halit Narin'in İstanbul toplantısındaki konuşması.)

Evet, Demirel hükümeti "hür teşebbüsü karşısına almakla" suçlayadursun, "hür teşebbüsün" liderleri hiç de öyle düşünmüyorlar. İstanbul toplantısında tekelcilerin hükümete sahip çıkması Demirel'i oldukça güç durumda bırakmıştır. Bu toplantı, tekelcilerin yeni bir MC iktidarı istemediklerinin açık bir kanıtı olmuştur.

Hatta bu konuda kimihür teşebbüs temsilcileri daha da ileri giderek bugün için faşizmden yana olmadıklarını ayan beyan ifade edebilmektedirler. Örneğin "büyük sanayici" Selçuk Yaşar şöyle diyor: "Ülkemizdeki tehlike aşırı soldan çok aşırı sağdan geliyor." Ve ekliyor: "Başımıza ne geliyorsa aşırı sağdan geliyor." (Cumhuriyet, 27 Mayıs)

Anadolu Ajansının bir haberine göre Ecevit'in iş adamlarıyla yaptığı İstanbul görüşmesinden hemen sonra Türkeş ve A.Oktay Güner aynı iş adamlarıyla yemekli birtoplantı düzenlemiş ve onlardan hükümeti devirmek için destek istemiş, ama iş adamları Ecevit'ten memnun olduklarını söyleyerek bu öneriyi reddetmişlerdir. Anlaşılan sanayici S.Yaşar'ın sözleri kendisinden başka diğer tekelcilerin de hislerine tercüman olmaktadır.

Ecevit hükümetinin tekelcilerden açık destek alması AP ve MHP'nin iktidar şansını -hiç olmazsa kısa vadede- iyiden iyiye azaltmıştır. Hal böyle olunca Demirel ve Türkeş başka kesimlerden destek aramaya koyulmaktadırlar. Bu başka kesimler de tekelci devlet kapitalizminin Ecevit hükümeti eliyle güçlendirilmesinden muzdarip olan tekel dışı burjuva kesimler ile esnaf-zanaatkârlar olmaktadır. Hükümetin tekellere orta kesimlerden kaynaktemin etmek üzere ortaya çıkardığı vergi tasarıları, en şiddetli muhalefeti Demirel ve Türkeş'ten görmüştür. Hatta AP yönetimi esnafları kışkırtarak işi yurt çapında gösteriler düzenlemeye kadar vardırmıştır. Ancak Müezzinoğlu'nun çabalarıyla 6 Haziran'da yapılacak olan bu yürüyüş engellenebilmiştir. Aslında Demirel'in "demiri devletleştirenEcevit yakında sabun ve gazoz fabrikalarını da devletleştirecektir." "yakında devlet bakkallık ve manavlık ta yapmaya başlayacaktır" sözleri tekel dışı kesimlerden sempati toplama hevesinin bir ifadesidir.

Fakat Demirel ve AP yönetimi bir defa bu yola girince kendi kuyusunu da kazmakta, tekellerin tercihi olma özelliğini daha çok yitirmektedir. Beri yandan bu politikanın kazandıracağı pek bir avantaj da yoktur. Çünkü Demirel'in güç toplamaya çalıştığı bu kesimlerin tekeller karşısında artık politik olarak ciddi bir etkinlikleri kalmamıştır.

İşte bu durum, AP yönetimini tekelci burjuvazi karşısında zor duruma sokarken, parti içi muhalefetin de artmasına yol açmaktadır. Tekelci burjuvazinin güçlü ve 'geniş tabanlı' bir hükümet tercihi olan AP-CHP koalisyonunu gerçekleştirmek için girişilen çabalar artmaktadır. Bir kısım muhaliflerin deyişiyle AP'yi "sosyal-demokratlaştırma" görüşü parti içinde güç kazanıyor. AP'yi CHP'ye yakınlaştırma politikasını savunan muhalefet bunun sağlanması için önce MHP ile işbirliğinden vazgeçilmesini istiyor. MHP'nin AP tabanını habire kemirdiğini gören muhalifler, Demirel gibi hükümetin "anarşi" karşısındaki tutumunu da eleştirmiyorlar; hâttâ "iyi niyetli gayretler" olarak değerlendiriyorlar. "Demokrasiye kastedenbu senaryonun" ancak AP'nin faşistlerden yakasını kurtararak CHP ile geniş tabanlı bir koalisyona girmesiyle önlenebileceğini iddia ediyorlar. Son günlerde AP yönetimine karşı muhalefet hareketinin bir canlılık içinde olduğu gözlenmektedir. Nihayet K.İnan da kongrede genel başkanlığa aday olacağını açıkladı ve teşkilat gezilerine başladı. Bu durum AP yönetiminin tedirginliğini artırmaktadır. Gazetelerin yazdığına göre AP Genel İdare Kurulu son olarak 15 il ve 16 ilçe yönetiminin görevden alınmasını kararlaştırmıştır.

Buraya kadar söylediklerimizi toparlarsak, kısacası, Milliyetçi Cephe tam bir bozgun içindedir. Bu bozgun havası sağ muhalefeti giderek çıkışsızlığa itmekte ve hırçınlaşmasına neden olmaktadır.

Ecevit hükümetinin iktidarını pekiştirmesinden belki AP yönetiminden çok MHP ve faşistler olmaktadırlar. Yukarıda belirttiğimiz gibi devlet içindeki mevzilerini muhafaza etmek isteyen MHP daha çok saldırganlaşmakta, hükümeti ürkekleştirmeye çalışmaktadır.

MHP'nin "Büyük Yürüyüş"le başlattığı geniş kapsamlı hücum taktiğinin bir diğer önemli nedeni de militan faşist kadroları Türkeş'in kendi inisiyatifinde tutma telaşıdır. MC dönemlerinde iktidar olmanın nimetlerinden ölçüsüz yararlanan MHP tabanı kendi iktidarlarına öylesine inandırılmıştır ki, bir anda hükümetten düşünce moralsizlik ve umutsuzluk havasına girmişlerdir. Eskiden beri MHP içinde sözü edilen ayrılıklar bu durumu körüklemektedir. Gençlik tabanındaki bir kısım unsurların MHP yönetiminin muhalefetini pasif bulduğundan söz edilmektedir. Anlaşılan Türkeş tabanın dağılmasını önleyip yeniden onlara moral ve güven vermek niyetindedir. Bu uğurda o kadar ileri gitmiştir ki, son olarak hükümetin kesin olarak düşürüleceğini söylemektedir. CHP'li bazı parlamenterlerin de kendisine yardımcı olacağını iddia etmektedir.

Ne var ki, Türkeş bu konuda bütünüyle yalnızdır. Demirel ve AP'den hiç bir destek alamamıştır. Bunu kendisi te itiraf etmekte, Demirel'in 1979'a kadar beklemek niyetinde olduğu için kendisine yardımcı olmadığını belirtmektedir. Gerçekten de AP böyle bir girişime razı değildir. Çünkü bugün hükümet düşecek olsa yerine bir alternatif koyacak durumda değildir. Tekrar MSP ile koalisyona girmek artık AP için de istenen birşey olmaktan çıkmıştır. Demirel AP Büyük Kongresini kazası belasız atlatıp 1979'a kadar hükümetin yıpranmasını tercih etmektedir. Şayet bu süre boyunca hükümet "anarşi"yi önleyemez, döviz bunalımı ile ambargo sorununu çözemezse önü açılmış olacaktır. Bu arada sosyal demokrasinin toplumsal desteğini giderek yitireceğini hesaplamaktadır. Bu hesapların tutması pek olası değildir, çünkü sosyal demokrasi halk nezdinde ne kadar yıpranırsa yapransın kitleler bir daha MC tipi bir koalisyona kolay kolay yönelmezler. Daha solda güçlü biralternatif olmadığı sürece sosyal-demokrasinin oy potansiyeli ister istemez yine CHP'nin kontrolünde kalacaktır.

Türkeş, hükümetin düşmesinin bir an meselesi olduğunu söylerken sık sık CHP'li "vatansever" ve "vicdanlı" parlementerlerin güvensizlik oyu vereceğini iddia etmekte, hükümetin aslında CHP değil Ecevit hükümeti olduğunu söylemektedir. Dikkat edilirse bu CHP'nin MC'ye karşı izlediği taktiğe tıpa tıp benziyor. Ancak o dönemde gerçekten de MC'nin düşmesinden yana AP'li parlementerler vardı ve bunların isimleri bile biliniyordu. Nitekim 11'lerin çıkışıyla bu iddiaların gerçekliği anlaşıldı. Oysa bugün CHP içinde hükümete güvensizlik oyu verebilecek -hem de 40 kişilik- bir parlementer gurubu gözükmemektedir. Hükümete eleştiri yöneltenler şimdiye kadar sadece sol sosyal-demokrat milletvekilleri olmuştur ki, onlarınsa değil hükümeti düşürmek Ecevit'i çok güç duruma sokacak tavırları bile görülmemektedir. Velhasıl parlemento içinde hükümeti devirme girişimleri bütünüyle kof bir oyalamacadan ibarettir. Nitekim bu iddiaları yalanlayanların başında Demirel geliyor. Partili milletvekillerinin bu dedikodular hakkındaki sorularına "Yeni birhükümetin kurulmasının aritmetik olarak mümkün olmadığını" söyleyerek cevap veren Demirel "siz 1 kişi getirin 39'unu ben bulurum" diyor. Pekiyi ortada fol yok yumurta yokkken Türkeş nasıl bu kadar iddialı olabiliyor? Bunun bir tek açıklaması olabilir. Büyük bir şaşkınlık ve çaresizlik içindeki MHP'yi bu durumdan kurtarmak; kamuoyunda yeni bir MC'ye hazır ortam yaratmak için hükümetin gidici olduğunu yaygınlaştırmaktan başka çıkar yolu kalmamıştır.

İşin ilginç tarafı, Türkeş, bu işi parlemento içinde olmazsa başka yollara da başvurabileceğini söylemektedir. Açıklamaktan özenle kaçındığı bu "yüzde 50 ihtimalli yol" cunta kışkırtıcılığından başka bir şey değildir.

Bir süredir gerek AP'nin gerekse MHP'nin Milli Güvenlik Kurulu başta olmak üzere bir kısım askeri çevrelere hükümeti şikayet ettikleri ve duruma el koymaya çağırdıkları gözleniyor. Son Hakkari olayları ile 12 Mart dönemi subaylarından C.Erdeniz'in öldürülmesi hadisesi bu kışkırtma girişimlerinde kullanılmaya çalışılıyor. Demirel'in bu kırkırtmalarla güttüğü amaç, daha ziyade güvenlik tedbirlerinde ordunun kullanılmasını sağlayarak Ecevit'in ülkeyi olağan yöntemlerle yönetemediğini ispatlamaktır. Örneğin AP milletvekili Ali Elverdi, sıkıyönetim istemekte, bu da olmazsa savaş hali ilan edilmesini önermektedir.

Gerçi bu gayretlerin MGK üzerinde etkili olduğu kurulun aldıgı tavsiye kararlarından anlaşılıyor. Ancak üst düzeydeki askeri çevrelerle CHP arasında belli bir uyum olduğu da gözden kaçmıyor. Bu yüzden bir askeri operasyonla hükümetin uzaklaştırılması görünen bir olasılık değildir. Aslında bunuCHP ve MHP'de bilmektedir.

Demirel tarafından Kara Kuvvetleri Komutanlığına getirilmeyip emekliye sevkedilen birgeneralin Ecevit Hükümeti tarafından MİT Müsteşarlığına getirilmesi ve emniyet müdürlüklerine yapılan geniş çaplı atamalar AP ve MHP'yi tedirgin etmektedir. Ecevit son günlerde "makam ve sıfatları ne olursa olsun" anarşinin sorumlularının üzerine gideceklerin söyleyerek yeni tehditlerde bulunmaktadır. Öte yandan sağ basın sık sık 30 Ağustos'ta ordu içinde yapılacak yeni atamaları ve muhtemel emeklilikleri hatırlatmaktadır.

Sağ muhalefetin parlemento dışı belirli çevrelere yönelik politikasının bir amacı da muhtemel tasfiyeleri önlemek ve hiç olmazsa söz konusu alandaki mevcut dengeyi korumaktır. Kuşkusuz iktidarın yapısını kökten değiştirecek bir tertibin tezgahlanması MHP için çok daha istenen bir şeydir. Kontolündeki mevcut güçlerle bu işi tek başına başaramasa bile, "tırmanan anarşinin" yarattığı otorite boşluğuna tahammülü kalmayan çeşitli eğilimlerdeki farklı çevrelerin böyle bir müdahaleye girişmesi veya rıza göstermesi de faşistlerin pekala işine gelir. Ne var ki, ne tekelci sermayenin politik tercihleri ne emperyalist mihrakların Türkiye'ye yönelik politikaları, ne de "zinde güçlerin" mevcut durumu bugün için böylesi bir ihtimal ortaya çıkarmamaktadır.

Ancak hep bildiğimiz gibi, kriz koşullarında tekelci burjuvazini iktidar tercihlerini belirleyen ekonomik ve siyasi bunalımın atlatılmasıdır. Dolayısıyla tekelciler şimdilik burjuva demokrasisini tercih etmiş olsalarbile, hem ekonomik sorunları çözecek hem de sosyal muhalefeti gemleyecek bir "fiili durumun" varlığı söz konusu olduğunda ona da pek ala "razı" olurlar, hatta desteklerler. Bu yüzden şimdilik başarı şansı olmayan maceracı girişimler olarak gözükse de böylesi faşist tertiplere karşı uyanık ve hazırlıklı olmak bütün sosyalist ve demokratik güçlerin görevidir.

Gelgelelim, hükümet artan faşist terör karşısındaki tereddütlü tutumunu hala bırakmamıştır. Ecevit "çoluk çocukla uğraşmayacağız, anarşinin kaynağına ineceğiz" demektir ama, hâlâ faşist terör merkezlerine el atmadığı için "çoluk çocukla" uğraşmaya devam etmete; baş edemeyince "mavi berelilerle" güvenliği sağlamaya çalışmaktadır. Oysa bu doğrudan doğruya faşistlerin işine yaramaktadır. Devlet kurumlarındaki açık ve gizli faşist odakların dağıtılmasına gösterilen kararsızlıklar faşist saldırganlığın azıtmasına yol açmaktadır. Ecevit, bu tereddütlü tutumuyla faşistlere teslim olmakta, onların suç ortağı durumuna düşmektedir.

Hükümet yetkilileri polis karakollarının artırılacağından ve yeni silahlarla teçhiz edileceğinden söz etmekte, ABD ve Almanya'dan teknik yardım istemektedirler. Bütün bunlar faşist terörün önlenmesi için! Beri yandan POL-DER kapatılmakta, doğudaki askeri kuvvetler artırılmaktadır. Bu gibi anti-demokratik tedbirlere karşı mücadele etmek demokratik güçler için ertelenmez bir görevdir.

İşçi sınıfı sosyalistleri gerek Ecevit hükümetinin politikalarını gerekse sağ muhalefetin taktiklerini değerlendirirken işçi, sınıfının bağımsız politik tavrına titizlikle sahip çıkmak zorundadırlar. Bu dönemde sağ muhalefetin cunta vb. blöflerini abartıp, bunu sosyal demokrasi kuyrukçuluğuna kılıf yaparak hükümetin anti-demokratik girişimlerine boyun eğenler halkımız önünde sorumluluktan kurtulamayacaklardır.

Demokratik örgütler değil faşist yuvalar kapatılsın!

Polis derneklerinin kapatılması yolunda burjuva basını tarafından aylardan beri sürdürülen kampanya ve buna paralel olarak hükümetin yürüttüğü ön "çalışmalar" geçenlerde ilk sonucunu verdi. Gerçi uygulama egemen sınıfların ve gerici güçlerin istediğinden farklı bir biçimde gerçekleştirilmişti. Bunda hem hükümetin beklemediği kadar geniş bir demokratik muhalefetle karşı karşıya gelmesinin payı vardı; hem de sağ cephenin POL-DER'in kapatılması yolundaki feryad-ü figanının, son zamanlarda alabildiğine azgınlaşan faşist terör hareketleri nedeniyle gitgide etkisizleşmesinin... Gerçi POL-DER'i kapatma girişimi, biçimi ne olursa olsun "hukukun üstünlüğü"nü sağlamak iddiasıyla işbaşına gelen bu hükümetin de gerçekte nasıl antidemokratik yönelimlere sahip olduğunu göstermektedir; bu bakımdan önemlidir.

Daha önce defalarca belirttiğimiz gibi bu hükümet, halk güçlerinin cansiperane yürüttükleri antifaşist mücadelenin, demokratik talep ve özlemlerin bir sonucu olarak işbaşına gelmiştir. Ama, aynı zamanda tekelci sermayedarların onayını da alarak gelmiştir. Bunun için de toplumsal muhalefeti finans oligarşisi adına dizginlemek ve MC dönemlerinde hayli yıpranmış olan egemenlik araçlarını onarmak, devlet otoritesini güçlendirme görevini yüklenmiştir. Bu bakımdan, daha iktidar olur olmaz, kendi varlık sebebi olan örgütlü demokratik halk güçlerine karşı olumsuz bir tutum içine girmiştir. Hatta, faşizm tehlikesi karşısında demokrasinin en önemli güvencesi olan bu güçleri ve örgütlerini faşist saldırı ve cinayet şebekeleriyle aynı kefeye koymaya, aynı işleme tabi tutmaya başlamıştır.

POL-DER'in kapatılması dışında, bazı valilerin çeşitli TÖB-DER şubelerine yönelik davranışları ve kapatma girişimleri, 20 Mart Direnişi üzerine Adalet Bakanının talimatı ile DİSK hakkında açılan adli tahkikat, ilerici gençlik örgütleri üzerinde sürdürülen yoğun baskı vb. uygulamalar bu tutumun örnekleridir. Bunların sadece bazı valiler ile idari ve adli makamlarca girişilmiş münferit davranışlar olarak kabulü mümkün değildir. Sağ sosyal-demokrasinin tekelci oligarşinin güdümünde aldığı politik kararların icraasıdır sözkonusu olan.

Kuşkusuz CHP'li kurmayların demokratik örgütleri sindirme veya "zararsızlaştırma" işinde kullanmayı tercih ettikleri "ince" yöntemler MC iktidarlarınca kullanılanlarından oldukça farklı elbette. Fakat yasalar ve Anayasa açıkça çiğnenerek alınan POL-DER'in kapatılması ve yöneticilerinin işten atılması kararı, MC döneminin ünlü Ankara Valisi Durmuş Yalçın'ın uygulamalarını acı bir şekilde hatırlatmaktadır. Sosyal-demokrasi, sendikaları ve demokratik kitle örgütlerini çeşitli yöntemlerle kendisine bağlı "uslu" reformist örgütler haline dönüştürmeye çalışmakta, fakat sol ve sosyalist güçlerin bu örgütler üzerindeki belirleyici etkisi karşısında çileden çıkmaktadır. Bunun sonucunda, sağ sosyal-demokrasinin demokratik örgütler üzerindeki "ince" hesapları, baskı, sindirme, ve tasfiye etme biçiminde geliştirilen anti-demokratik uygulamalara dönüşmektedir.

POL-DER'e yöneltilen baska ve sindirme hareketinin, sağ sosyal-demokrasinin bu tercih ve taktiklerinin ötesinde taşıdığı bir anlam daha vardır. Tekelci burjuvazi polis teşkilatındaki demokratik gelişmeden ve bu gelişimin yığınsal bir örgütlenme platformunda somutlanmasından alabildiğine rahatsız olmuştur. Sömürücü güçlerin emekçi halk üzerindeki egemenliğini koruyan başlıca baskı mekanizmalarından birinde, binlerce polisin "Halkın Polisi Olmak İstiyoruz!", "Faşist Baskılara Boyun Eğmeyeceğiz!" vb. sloganlarla örgütlenip demokrasi güçleri arasında saf tutması, onları telaşa sürüklemiştir. Çünkü bu ve benzeri baskı araçlarının, toplumun tüm katlarını saran sınıf mücadelesinin etkileriyle zaafa uğraması halinde, bir avuç parababasının tüm bir toplumu sömürmeye devam etmesi pek zor olacaktır. İşte bu "tehlikeli" gidişe dur demek için sağ sosyal-demokrasi duruma müdahale etmiş ve POL-DER'i kapatmıştır. Üstelik bu uygulama sırasında POL-DER'i POL-BİR ile aynı kefeye koymuş ve aynı işleme tabi tutmuştur.

Herşeyden öne POL-BİR'in polis teşkilatı içine yerleştirilmiş faşist kadroların oluşturduğu demokrasi ve halk düşmanı bir örgüt olduğu unutulmamalıdır. Faşistler özellikle 12 Mart ve MC iktidarları döneminde demokrasi düşmanı emellerini gerçekleştirebilmek için birçok devlet kuruluşunda olduğu gibi polis teşkilatında da kritik noktaları hedefleyen bir örgütlenme çalışması sürdürmüşlerdir. POL-BİR yeni bir olgu değildir. Yani devlet örgütü içinde var olan gizli faşist tezgahlanmanın legal bir uzantısıdır sadece.

Sosyal-demokrat ağırlıklı hükümet, faşist niteliği açık böyle bir örgütle, demokrasi mücadelesi veren ilerici bir örgüt olan POL-DER'i aynı kefeye koyup anlamsız bir denge hesabına yönelecek olursa -ki durum iktidarın böyle bir yönelim içinde olduğunu göstermektedir- bu, acı sonuçlar verebilecek tarihi bir yanılgı olur. CHP, POL-BİR'i kapatmakla polis teşkilatı içindeki demokrasi düşmanı faşist şebekeyi dağıtabileceğini ummamalıdır. MC döneminde siyasi iktidarın suç ortağı olarak zulüm makinasının çarklarını çevrine polis şeflerinden başlayarak faşist güçleri tasfiye etmek sosyal-demokrasinin önünde ivedi bir görev olarak durmaktadır.

CHP'nin demokratik örgütlerin ve sendikaların şahsında sosyal muhalefeti karşısına alması demokrasiyi faşist komplo karşısında güçsüz bırakacaktır. CHP iktidarının sürme şansı da, demokrasi güçlerinin parlamento içindeki diğer gerici alternatiflere karşı CHP iktidarına sağladığı desteğe bağlıdır.

POL-DER'in kapatılması yolundaki ilk girişim bugün için, Danıştay kararıyla durdurulmuş bulunuyor. Ancak sanılmasın ki tekelci burjuvazi ve müttefikleri en önemli egemenlik araçlarından birinin böyle bir gelişme ile zaafa uğramasını, polis teşkilatında güçlü bir demokratik muhalefetin varlığını sürdürmesini sineye çekecektir. Tam tersine POL-DER'i kapatmayı ve polis içerisindeki demokratik güçleri ezmeyi hedefleyen saldırıların ardı arkası kesilmeyecektir. Bu durum POL-DER'in kapatılması, yöneticilerinin ve üyelerinin açığa alınması girişimlerine karşı, başta işçi sınıfımızın güçlü sendikal örgütü DİSK olmak üzere tüm demokratik güçlerin POL-DER'le omuz omuza, birlikte mücadele etmelerini gerektirir.

Bu arada POL-DER üyesi 16 bin polisin provakatif eylem biçimlerine zorlanmaması verilecek mücadelenin tüm halk güçlerin seferber etmek biçiminde geliştirilmesi, "halkın polisi" olma isteklerini kararlı bir şekilde haykıran binlerce polisin maceralara sürüklenmemesi herkesin üzerine hassasiyetle durması gereken önemli bir husustur. Örgütleri kapatılsa da binlerce polisin anti-faşist kişilikleriyle emniyet teşkilatında mevcudiyetlerini sürdürmeleri, çok önemli bir mevzi olan bu alanda faşistlerin geriletilmesi açısından zorunludur. Örgütlü mücadelenin yasaların ve sosyal-demokrasinin icazetine bağlı bir husus olmadığı unutulmamalıdır. Polislerin örgütlenme hakkı yasa değişikliği ile gaspedilecek olursa yeni örgütlenme biçimlerini hayata geçirerek anti-faşist mücadeleyi demokrasi güçleri ile omuz omuza sürdürmek POL-DER'li polislerin önüne acil bir görev olarak gelebilir. Bu bakımdan POL-DER yöneticileri ne yönden gelirse gelsin provakasyonlara karşı uyanık olmalı, işçi sınıfının öncülüğünde gelişen demokrasi güçleri ile eylem birliklerini kalıcı ve sağlam bağlarla pekiştirmelidirler. Ayrıca tüm diğer demokratik güçler ve örgütler de POL-DER'in kapatılması, yöneticilerinin ve üyelerinin görevden alınması yolundaki girişimlere tek bir yumruk halinde karşı çıkmalı; halihazırda görevden alınmış bulunan POL-DER yöneticilerinin görevlerine iade edilmesi ve faşistlerin emniyet teşkilatından temizlenmesi yönündeki tavırlarını hükümeti zorlayıcı eylem biçimleri ile aktif bir zeminde sürdürmelidirler.

Başbakan Ecevit, son Moskova ziyareti ile diplomasi "maratonu"nu noktalamış bulunuyor. Şimdiye dek hükümetin diplomatik temaslarında ele alınan konular içinde borç ertelemeleri, yeni krediler temin edilmesi ve dış ticaret ilişkileri gibi ekonomik konular dış ilişkilerin hiç değişmeyen öğesi olarak kaldı. Türkiye'de kapitalist ekonominin içine düştüğü çıkmaz ve bu çıkmazdan kurtulma çabaları tabiatıyla hükümetin dış ilişkilerine de damgasını vurmaktadır. Bununla birlikte Sovyetler Birliği ile yapılan son temaslarda ekonomik ve ticari ilişkilerin yanında birde siyasi belgenin imzalanması, Ecevit'in Moskova gezisine yepyeni bir boyut kazandırmış oldu. Gerçi yapılan görüşmelerde ekonomik işbirliği ve ticaretin geliştirilmesi yine ağırlığı teşkil eden konular olmuştur. Öte yandan imzalanan Siyasi Belge de, Türkiye Hükümetinin çabalarıyla, Helsinki Nihai Senedinin genel ilkeleri ile sınırlı tutulmuştur. Bu durum, yapılan görüşmelerin ilk bakışta hiçbir önemli tarafı olmadığı izlenimini yaratıyor. Oysa bütün bunlara rağmen Türkiye ile Sovyetler Birliği hükümetleri arasındaki ilişkilerin politik sonuçları özellikle önemlidir. Esasen, ekonomik, kültürel vb. hangi konuda olursa olsun, sosyalist ülkelerle kapitalist ülkeler arasındaki ilişkilerin politik sonuçları her zaman önemli olmuştur. Bu, iki karşıt sosyal sistem arasındaki barışçı ilişkilerin, devrimci güçlerin politik inisiyatifini geliştirici niteliği açısından böyledir. O yüzden sosyalistler, sosyalist ülkelerle ilişkilerin yarattığı koşulları ve bunun iç politik ortam üzerindeki etkisini hep gözetmek zorundadırlar.

Sovyetler Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkiler, yumuşama döneminde önemli gelişmeler göstermiştir. İki ülke arasındaki ilişkiler 1960'dan sonra üst düzeyde görüşmelerle devam ettirilmiş, 1967'den sonra ise ekonomik işbirliği alanında ileri adımlar atılmıştır. Seydişehir'deki alüminyum tesisleri, Bandırma'daki sülfirik asit fabrikası, Aliağa Rafinerisi, Artvin Levha Fabrikası ve İskenderun Demir-Çelik Tesisleri bunun en iyi örnekleridir. 1975 yılında Kosigin'in yaptığı ziyaret sırasında yayınlanan bir ortak bildirise ise, iki ülke arasında bir Siyasi Belgenin imzalanması kabul edilmişti. Ancak Sovyetler Birliği taslak niteliğinde bir belgeyi çok önceden Türkiye'nin görüşlerine sunduğu halde, bu iş MC Hükümetlerince uzun süre sürüncemede bırakılmıştı. Ecevit Hükümeti'nin kurulmasından sonra Türkiye'nin öneri taslağı hazırlanmış ve nihayet Siyasi Belge geçen hafta imzalanmıştır. Siyasi Belgeden başka, biri ticari ve ekonomik işbirliği ve diğeri de kültürel alışverişe ilişkin olmak üzere iki ayrı protokol daha imzalanmış, ayrıca Karadeniz'de kıta sahanlığı konusunda anlaşmaya varılmıştır. Bu arada Karadeniz FIR hattının düzenlenmesi için görüşmelere başlanmış ve oluşturulacak ortak bir komisyonla bu sorunun biran evvel çözümlenmesi kararına varılmıştır.

Ekonomik ve Ticari işbirliği protokolüne göre, Türkiye ilk defa olarak bir başka ülke ile uzun vadeli bir ticaret anlaşmasına girmektedir. Buna göre Türkiye Sovyetler Birliği'nden petrol, fuel-oil, demir-çelik, koklaşabilir taş kömürü, gübre, zirai mücadele ilaçları ve elektrik enerjisi alacak. Bunlara ek olarak Karadeniz'de ortak bir petrol rafinerisi kurulacak ve Sovyetler Birliği Türkiye'nin petrol arama çalışmalarına 50 milyon dolarlık malzeme yardımında ve teknolojik yardımda bulunacak. Ayrıca nükleer ve hidroelektrik enerji tesisleriyle 5. Demir-Çelik Tesislerinin kurulması konularında da anlaşmaya varılmış bulunuyor. Bunların karşılığında Türkiye Sovyetler Birliği'ne üzüm, fındık, soğan, incir, canlı hayvan gibi tarım ve hayvancılık ürünleri ile tekstil, konfeksiyon, otobüs gibi sanayi mamulleri satacak.

Ekonomik ve Ticari İşbirliği Protokolü şimdilik 1979-81 yıllarını kapsamak üzere 3 yıllık bir süreyi içeriyor. Yapılan açıklamalara göre Türkiye'nin Sovyetler Birliği ile olan Ticaret hacmi böylelikle yüzde 200'den fazla artırılmış olmaktadır. Şimdiye dek Sovyetlerle olan Ticari ilişkilerin Türkiye'nin tüm ihracatı içinde yüzde 4,5 luk tüm ithalatı içinde ise ancak yüzde 1,5 lık bir oran teşkil ettği düşünülürse, son anlaşmayla bu alanda büyük bir artışın sağlanacağı görülmektedir. Belirtildiğine göre üç yıllık programlara bağlanan ticari ilişkiler ileride daha da genişletilecektir.

Dünya kapitalist sistemine her türlü ekonomik, siyasi ve askeri bağlarla bağımlı olan bir Türkiye'nin sosyalist dünya ile böylesine ilişkiler içine girmesi nasıl mümkün olmaktadır ve hangi etkenler burjuva iktidarlarını bu yola sokmuştur; şimdi buna bir göz atalım.

Herşeyden önce, Türkiye tekelci burjuvazini Sovyetler Birliği'ne karşı siyasi yumuşamaya zorlayan baş faktör detant koşullarının devletler arasında ortaya çıkardığı yeni ilişki biçimidir. Günümüzde siyasi yumuşama dünya çapında politik ortamı o ölçüde değiştirmiştir ki, artık hiçbir kapitalist ülkede burjuvazi soğuk savaş dönemlerinde olduğu gibi Sovyetler Birliği'ni ve sosyalist

da bulunmaya çaba gösterilmesi", "gelişme yolundaki ülkelerin ulusal egemenliklerini ve ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirme çabalarını desteklemek ve emperyalizmin, sömürgeciliğin ve ırk ayrımının her türlüsüne karşı koymak" gibi ilkeler taraflarca kabul edilmiştir. Bunlar sosyalizmin, Helsinki'de emperyalizme dayattığı ilkelerdir. İmzalanan Siyasi Belge de sosyalizmin bu zafer belgesinin birkez daha onaylandığınını ispatıdır. Burjuva iktidarlarının altına imza bastıkları Helsinki ilkelerini yıllardır ayaklar altına aldıkları hatırlanacak olursa, bu ilkeleri yeniden kabul etmek mecburiyetinde kalan siyasi iktidarlar bunları tekrar çiğnemekte biraz daha güçlük çekeceklerdir.

Sonuç olarak, Sovyetler Biriği ve Türkiye arasında karşılıklı eşit yarar prensibine dayalı dostluk ve işbirliği ilişkileri, dünya sosyalizminin ve detantın gücünün bir göstergesidir. Tekelci burjuvaziyi bu ilişkilere zorlayan ekonomik tercihler ne olursa olsun, sosyalist ülkelerle kurulan ekonomik işbirliği, emperyalizmin Türkiye'deki ekonomik varlığını sınırlandırmaktadır. Ve hepsinden önemlisi politik olarak anti-sovyetizme ve anti-komünizme dayalı demokrasi düşmanlığının gerekçelerini temelsiz kılmakta, komünizm üzerindeki baskı ve yasaklamaların inandırıcılığını zedelemekte, ilerici güçlere elverişli mücadele ortama hazırlamaktadır.

SOSYALİST ÜLKELERLE İLİŞKİLER EMPERYALİZMİN TÜRKİYE'DEKİ VARLIĞINI SINIRLAMAKTADIR

ülkeleri tecrit politikası yürütememekte, eskisi gibi azgın anti-sovyetik savaşçı politikalar sürdürememektedir. Tersine, dünya sosyalizminin varlığını kabul etmeye mecbur kalan emperyalizm, ona karşı savaşını daha çok ekonomik alanda sürdürmeye zorlanmakta, hatta onunla ekonomik ilişkiler içerisine dahi girmektedir.

Yumuşama dünya çapında yaygınlaştıkça, emperyalizmin gerginlik politikasının son kalesi olan bağımlı kapitalist ülkeler de bu sürecin etkisi altına girmekte ve onlar da detant ilişkilerine boyun eğmektedirler. Bu açıdan baktığımızda, Türkiye'nin Sovyetler Birliği ile geliştirdiği barışçı ilişkiler detantın ve dolayısıyla da dünya sosyalizminin bir başarısıdır.

Türkiye'nin sosyalist ülkelerle barışçı bir ekonomik işbirliğine girmesi yumuşamanın olduğu kadar kapitalist ekonominin çaresizliğinin de bir ifadesidir. Türkiye'de kapitalist yeniden üretim süreci, sık sık tekrarladığımız gibi, artık tam bi çıkışsızlık noktasına gelmiştir. Ekonomik bunalımı doğuran temel neden ise bellidir: Sanayi girdileri bakımından bütünüyle dışa bağımlı olan ekonomi, üretimi devam ettirebilmesi için gerekli girdileri dışarıdan temin etmek zorunda; ama bu girdileri ithal edebilecek dövize sahip değil. Döviz elde etmenin ve dolayısıyla ekonomiyi ferahlatmanın başlıca yolu ise ihracat. Tarım ürünlerinin ihracatı kafi gelmediğine göre özellikle de sanayi malları ihracatı. Kısacası şimdilerde tekelci kapitalizmin tek amacı var; o da sanayi mallarını satabilecek bir dış pazar bulabilmek. Gerçi Türkiye'nin elinde sanayi malı yok değil ama bu malların dış pazarlarda rekabet şansı yok. İşin bir yönü bu. Bir başka yönü ise şöyle: Türkiye, üretimin en önemli girdisi olan petrolü satın alabilmek için bütün ithalatından elde ettiği dövizi harcamak zorunda kalıyor. Yani kaipitalist ekonominin ihracat sorununun yanında diğer bir açmazı da petrol ve genel olarak enerji konusunda ortaya çıkıyor.

Türkiye tekelci burjuvazi bu bunalım nedenlerini aşmak için önüne çıkan her olanağı değerlendirmek zorundadır. Ertelenen borçlar ve alınan yeni krediler tekelci kapitalizme geçici bir rahatlama getirse bile uzun vadede ciddi bir çözüm getirmeyecektir. Böylesi bir çözüm bulmanın tek yolu vardır: Dış etkilerden uzak, garantili bir sanayi üretimi. Bu da hem garantili girdi temini hem de garantili bir pazar gerektirir. Emperyalist ülkelerin yerli kapitalistlerimize bu imkanı yeterince sağlamadığı ayan beyan ortada.

Sovyetler Birliği ile varılan anlaşmaya göre Türkiye geleneksel tarım ürünlerinin yanı sıra sanayi malları da ihraç edebilecektir. Üstelik ilk üç yıllık programlamada Türkiye heryıl Sovyetler'den 3 milyon ton petrol alabilecektik ki, bu miktar yurt içindeki petrol tüketiminin dörtte birini bulmaktadır. Hem de Türkiye aldığı petrolün karşılığını mal olarak ödeyecek, yeterli mal ihraç edemediğinde ise aldığı petrolün karşılığında daha önce belirlenenlerin dışında başka mallarla ödemede bulanabilecektir. Sovyet yetkilileri, Türkiye'nin ürettiği her ürünü alabileceklerini belirtmişler ve bu konuda olanca kolaylığı göstermişlerdir.

Ecevit iktidarı böyle bir fırsatı elbette ki değerlendirmeden edemezdi. Tekelci burjuvazi, emperyalist sistemin sağladığı olanaklarla altından kalkamadığı sorunları çözmek için bu sistemin dışından gelen fırsatları da geri tepmeyecektir. O nedenle tekelci burjuvazi emperyalist sömürü ağı içindeki konumuna rağmen bu sistemin dışında kalan ülkelerle de ekonomik ilişkiler kurmak ihtiyacını duymaktadır. Yani ekonomik krizden kurtulabilmek ve "kendine yeterli" bir ekonomik yapıya kavuşabilmek için kapitalist dünyanın daha inisiyatifli bir ekonomik parçası olmak istemektedir. Bunun doğal bir sonucu olarak da dünya politika arenasında daha "kişilikli" bir rol sahibi olmayı arzulamaktadır.

Tekelci burjuvazi Sovyetler Birliği'ne hem garantili bir petrol ve enerji kaynağı hem de garantili bir pazar gözüyle bakıyor. Ve kapitalizmin derin yapısal krizi burjuva iktidarlarını ister istemez sosyalist dünya ile ekonomik işbirliğine zorluyor. Kısacası Sosyalist ülkelerle kurulan dostluk ve işbirliği ilişkileri detantın bir ürünü olduğu gibi, aynı zamanda kapitalist ekonominin çaresizliğinin de kaçınılmaz bir sonucu olmaktadır.

Ne var ki, sosyalist ülkelerle kurulan ilişkilerden burjuva iktidarların beklediği ekonomik çıkarlar ne olursa olsun bu ilişkilerin yol açacağı politik sonuçlar bütünüyle emekçi halkımızın çıkarlarına hizmet etmektedir.Birincisi SSCB ile ortaklaşa gerçekleştirilen ağır sanayi tesisleri temel endüstri dallarında emperyalizmin etki alanını daraltmaktadır. Bu, aynı zamanda toplumu değiştirecek temel devrimci güç olan işçi sınıfının da büyümesi demektir. Ve asıl önemlisi de şu ki, sosyalist ülkelerle girişilen her yeni ilişki, burjuvazinin yıllardır kullana kullana eskitemediği anti-sovyetizm silahının mermilerini de onun elinden almaktadır. Böylelikle gericiliğin anti-demokratik ve anti-komünist baskılara gerekçe yapmaya çalıştığı "dış mihraklar" ve benzeri anti-sovyetik yutturmacalar inandırıcılığını her geçen gün biraz daha yitirmiş olmaktadır. Bu bakımdan, Siyasi Belgenin imzalanması anti-sovyetizme ve komünizm düşmanlığına indirilmiş bir darbedir. Bizce Siyasi Belgenin ülkemizdeki sınıf mücadelesiyle doğrudan ilgili olan en önemli politik sonucu budur.

İşin bir de dış politikaya ilişkin yanı var. Ecevit'in Sovyetler Birliği gezisi Türkiye'nin dış politikasına kökten bir yön değişikliği mi getirmiştir? Bu soruya kesinlikle olumlu cevap verilemez. Ecevit ambargo vesilesiyle ABD'den yakınırken, NATO'ya bağlılık yeminleri ederek kafalardaki bütün kuşkuları gidermişti. Türkiye'nin NATO'dan asla ayrılmaya niyetli olmadığını açıklamakla, ABD'ye "şantaj" yapmayacağını da söylemek istemişti. Nitekim Sovyetler Birliği gezisinin hemen ertesinde bir açıklamada bulunan ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Hoolding Carter, siyasi belgenin sadece Helsinki Senedi'nin bir teyidi çerçevesinde kalması ve askeri yardım konusunun görüşlemiş olması dolayısıyla Moskova gezisinden hiçbir kaygı duymadıklarını belirtti.

Ancak imzalanan Siyasi Belgede Helsinki Nihai Senedinin getirdiği ilkelerin bir kez daha teyid edilmesi, burjuva basının göstermeye çalıştığı gibi öyle gözlerden saklanabilecek önemsiz bir gelişme de değildir. Siyasi Belgede "yumuşama sürecinin derinleştirilmesi ve yaygınlaştırılması", "genel ve tam silahsızlanmayı amaçlayan girişimlerin desteklenmesi ve bunlara olumlu katkı-

* * *

Ecevit hükümeti, dış politikasında, mevcut emperyalist ittifaklar içinde kalınarak ve "askeri dengeyi güçlendirerek" "karşılıklı güven havasının yaratılabileceği" görüşünü kendisine rehber edinmiştir. Oysa emperyalist saldırı örgütleri içinde kalındığı sürece gerçek bir güven ortamının yaratılamayacağı aşikardır. Bu demagojinin açıklanması ve bağımsızlık mücadelesinin geniş yığınlara maledilmesi, anti-emperyalist güçlerin güncel görevidir.

Diğer taraftan Ecevit "Sovyetler Birliği'nin bir tehlike teşkil etmediğini" açıklamış ve Türkiye'nin "gerek iki blok ilişkileri gerekse dünya barışı açısından kışkırtıcı bir tutum içine hiçbir zaman girmeyeceğini" söylemiştir. Ayrıca Siyasi Belgede yer alan "topraklarının diğer devletlere karış saldırgan faaliyetler için kullanılmasına izin vermeme" ilkesini de kabul etmiştir. Açıktır ki, bu sözler saldırı merkezleri olan üslerin ve ABD askerlerinin Türkiye'deki varlığıyla bağdaşmaz. Siyasi Belgeye uyulması için NATO üslerinin sökülmesi ve Türkiye topraklarının ABD askerlerinden temizlenmesi bir zorunluluktur. Önümüzdeki dönemde bağımsızlık güçlerinin ihmal etmemesi gereken bir görev de bu uğurda mücadele etmek olmalıdır.

Ecevit, Moskova'da onuruna verilen yemekte hükümet değişikliklerine rağmen değişmeyen ve süreklilik kazanan Sovyetler Birliği ile dostluk ve işbirliği politikasının "Türkiye için ulusal bir dış politika" haline geldiğini söylüyordu. Bu, diplomatik birjest değilse, en azından bir abartma idi. Zira emperyalist bloklar içindeki bir ülkede Sovyetler Birliği ile dostluk ve işbirliği geri dönüşü mümkün olmayan "ulusal bir politika" haline gelemez. Sosyalist ülkelerle barışçı işbirliği ilişkileri ancak dünya sosyalizminin detantı zorlayıcı gücünün bir eseri olabilir; Türkiye'nin burjuva iktidarları da kapitalist ekonominin onmaz hastalıklarına çare bulacaklarını umarak böylesi yakın ilişkilere razı olabilirler. O nedenle Türkiye'nin emperyalizmden bağımsızlığı kazanılmadığı sürece sosyalist ülkelerle dostluğun hiçbir sağlam garantisi olamaz. Evet, bir gün mutlaka Türkiye'nin dedevlet politikası Sovyetler Birliği ile dostluk ve işbirliği temelleri üzerinde yükseltilecektir. Ama bu bambaşka toplumsal güçlerin siyasi iktidarıyla mümkündür. Yurt toprakları üzerinde bağımsızlık bayrağının yükseltildiği işte o zaman, Türkiye'nin emekçi halkı Sovyet Halkıyla sonsuz bir kardeşlik duygusu içinde, onun engin, desteğiyle yepyeni bir düzen kurma savaşı verirken, barışı da garanti altına almış olacaktır.

Emperyalizmden bağımsızlaşılmadan sosyalist ülkelerle kurulan iyi ilişkiler burjuva iktidarlarının ve emperyalist güçlerin sürekli tehdidi altında kalır. Ancak buna rağmen dostluk ilişkilerinin günden güne geliştirilmesi yolunda çaba göstermek gerekir; çünkü halkımızın çıkarı bu dostluğun ilerletilmesinden yanadır. Bu süreç tekelci burjuvazinin ekonomik tercihiyle sınırlı kaldığı sürece, burjuva iktidarları her an iyi ilişkileri bozmak isteyeceklerdir. Sosyalist ülkelerle barışçı ilişkilerin derinleştirilmesi, ancak geniş halk kitlelerinin soruna sahip çıkması ile mümkün olabilir. Bu yüzden, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle gelişen iyi ilişkilerin halka mal edilmesi yoluda göstereceğimiz çabalar, anti-emperyalist mücadelemizin kopmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI HAREKET
TARİHSEL BİR DÖNÜM NOKTA

Geçen sayıda 15-16 Haziran genel direnişini, onu hazırlayan toplumsal gelişimi, direniş öncesinde toplumsal muhalefetin ve sosyalist hareketin durumunu kısaca değerlendirmiştik. Ayrıca 15-16 Haziran'da işçi sınıfından esen güçlü rüzgarın toplumsal hayatın çeşitli alanlarında çeşitli etkilerde bulunduğunu, çeşitli toplumsal kesimleri yönelim ve davranışlarında önemli değişikliklere yol açtığını belirtmiştik. Şimdi bu etki ve değişiklikleri, sonraki toplumsal gelişmeleri de göz ardı etmeksizin, incelemeye çalışacağız.

Bilindiği gibi tekelci kapitalizm, üretici güçlerin gelişimine ket vuran onları tahrip eden yapısıyla, çürüme ve çöküntü halinde olan bir kapitalizmdir. Kapitalizmin bu en yüksek ama son evresinde, tekelci burjuvazi, her planda gericiliğin başlıca kaynağını oluşturur. Hem sömürüyü bu yolla sürdürmek artık daha çok işine geldiğinden, hem de özellikle Ekim Devrimi'nin zaferinden sonra iyice ön plana çıkan savunma güdüsüyle, prekapitalist sömürücü artıklara ittifaklar kurar; her türlü demokratik hak ve özgürlüğün baş düşmanı kesilir.

Türkiye tekelci burjuvazisinin bu karakteristik özelliklere fazlasıyla sahip olduğnu belirtemeye bile gerek yok. Varoluşunun ilkgünlerinden beri diğer gerici güçlerle ittifak halinde işçi sınıfına, emekçilere, Kürt halkına kan kusturmuştur. Yani baskı ve zulmün kendi egemenliğini sürdürebilmesi açısından taşıdığı önemi değerlendirmede ustalık kazanmıştır. Ne var ki bunu hemen her dönemde bir yasallık çerçevesi içerisinde sürdürmüştür; dokunulmazlık halesiyle kuşatılmış bir yasallık çerçevesi içerisinde... İşçi sınıfına ve emekçi yığınlara da "hukukun üstünlüğü"nü, ancak yasal olanın doğru, haklı, adil ve meşru olabileceğini benimsetmeye çalışmıştır.

İşte 15-16 Haziran'la birlikte bu oyun bozulmuştur. İşçi sınıfı "hukukun üstünlüğü"nü belirleyen şeyin esasında "gücün üstünlüğü" olduğunu kendi deneyleriyle kavramıştır. Hak, adalet ve meşruiyet ile zerrece ilişkisi olmayan, sömürü ve baskı çarkının aksamasız duraksamasız işlemesini sağlamak için düzenlenmiş bulunan yasal çerçeveleri parçalayıp aşmanın, kendi güçlerinin üstünlüğü ile mümkün olabileceğini kavramıştır. Diğer emekçi halk güçlerinin de kavramasına yardımcı olmuştur.

Bu gelişme, tekelci burjuvazinin egemenliği için "tehlikeli" birgelişmedir; seyirci kalınması mümkün olmayan bir gelişmedir. Bu nedenle tepkisi açık ve sert olmuştur: 12 Mart. Tekelci burjuvazi ve gerici müttefikleri, 12 Mart ile, bir yandan ilerici ve devrimci güçleri amansızca ezmeye çalışmışlar; bir yandan da, egemenliklerini artık eskisi gibi sürdürmelerine elvermeyen yasal çerçeveler üzerindeki sözde dokunulmazlıkhalesini ayakları altına alarak, başta Anayasa olmak üzere hepsini halk kitlelerinin hak ve özgürlüklerini alabildiğine kısıtlayan geriye dönük değişikliklere uğratmışlardır. Böylece, devrimci ve demokratik güçlerin "tehdidine" karşı hem sömürü ve baskı cihazı onarılıp sağlamlaştırılmış, hem de gericiliğin ve faşizmin gelişip güçlenmesi için daha elverişli koşullar yaratılmıştır. Bunlar yeterli görülmemiş olmalı ki, sonraki yıllarda egemen sınıfların çeşitli temsilcileri Anayasa'nın ve diğer yasaların bir kez daha değişikliğe uğratılmasını, DGM'lerin yeniden kurulmasını, sıkıyönetimlere gidilmesini vb. istemeye devam etmişlerdir.

15-16 Haziran'ın işçi sınıfının ve emekçi yığınların önüne getirdiği bu devrimci perspektif, bunların yanı sıra, egemen sömürü ittifakında da yeni yönelimlere yol açmıştır. Bilindiği gibi kapitalizmin ve tekelci burjuvazinin kaydetttiği hızlı gelişmenin doğal bir sonucu olarak, 1970'lere gelindiğinde, bu ittifakın çeşitli unsurları arasında artık-değerden pay alma kavgası iyice şiddetlenmiş, siyasi plandaki ittifaklar da parçalanmış bulunuyordu: AP içerisinden iki yeni parti; MNP ve DP çıkmıştı. CHP'de ise İsmet Paşa yenilmiş, o zamanın deyimiyle "göbekçi takımı" ayrılarak CGP'yi kurmuştu. Böylesine geniş çaplı bir ayrışmaya ve farklılaşmaya uğramış olmalarına rağmen, bütün sömürücü güçler, 15-16 Haziran'ın somut bir şekilde ortaya koyduğu bu yeni perspektif karşısında, hem de tekelci burjuvazinin dayattığı koşullarda uzlaşmaya, birlikte davranmaya yönelmişlerdir. 12 Mart yılları bu yönelimin örnekleriyle doludur. 12 Mart sonrasında ise MC ittifakları ve CHP-AP koalisyonu arayışları bu yönelimin ifadeleri olmuştur.

Gerçi tekelci burjuvazi 12 Mart'ta sendikaları ve birtakım ilerici kuruluşları kapatma yoluna gitmemiş, işçi sınıfının ve emekçilere karşı kitle katliamlarına girişmemiştir. Bunda kendi güçsüzlüğünün ve 12 Mart rejiminin toplumsal tabandan yoksun oluşunun payı yok değildir. Ama esas olarak, tekelci burjuvazinin, politik önderlikten yoksun bulunan bir işçi hareketinden pek çekinmediği için böyle davrandığını tespit etmek yerinde olur. Zaten DİSK'in sendikalist "liderleri" daha 16 Haziran'da direnişe karşı çıkarak ve sıkıyönetim mahkemelerinde teslimiyet bayrağını çekerek endişe edilecek bir yanları olmadığını ortaya koymuşlardır. Gene de 12 Mart yıllarında işçi sınıfı üzerindeki sömürü alabildiğine yoğunlaşmış: lokavtlar büyük bir hızla artmış; grevler yasaklanmak veya ertelenmek, toplantı ve gösteri hakları gaspedilmek suretiyle hemen bütün direniş imkanları ortadan kaldırılmıştır.

Buna karşılık, tekelci burjuvazi, asıl "tehlike'nin işçi sınıfına ve emekçi kitlelere politik bilinç götürebilecek, onları örgütleyip sahip oldukları potansiyeli devrimci bir politik güç haline dönüştürebilecek ilerici ve sosyalist güçlerden kaynaklandığını pek iyi kavramıştır; amansızca saldırmıştır onlara. Katliamlar, işkence tezgahları ve zindanlar, bu güçlerin işçi ve emekçi kitlelerle bağlar kurmalarınaengel olmak, onları tecrit etmek için işlev görmüştür.

Bütün bunlardan anlaşılacağı üzere, Türkiye egemen sınıfları, 15-16 Haziran'da işçi sınıfından esen güçlü rüzgarın etkileriyle, Cumhuriyet tarihinde herhalde ilk kez geleceğe endişe ile bakmaya başlamışlardır. Bundan böyle işçi sınıfı hareketi ile, özellikle de işçi sınıfının politik hareketi ile çok daha yakından "ilgilenecekleri"; onun güçlü bir birliğe ulaşmasını, devrimci ve enternasyonalist bir hat üzerinde ilerlemesini engellemek için çok daha yoğun çabalar harcayacakları açıktır. Nitekim 15-16 Haziran sonrasında bir yandan gericilik ve faşizm alabildiğine beslenip güçlendirilmiş, öte yandan da reformizm ve milliyetçilik işçi ve emekçi kitlelar arasında yaygınlaştırılmaya , diri tutulmaya çalışılmıştır. Türkiye solundaki farklılaşmaların 70'lerden bu yana gitgide derinleşmesinde ve bölünmelerin azmasında da egemen sınıfların bu çabalarının önemli payı olduğunu gözden ırak tutmamak gerekir.

Görüldüğü gibi, Tekelci burjuvazi ile müttefikleri 15-16 Haziran'dan gerekli dersleri çıkarmışlardır; işçi sınıfının devrimci mücadelesinin gelişimi karşısında tavır ve davranışlarını bu derslerin de ışığı altıda belirlemektedirler. Artık işçi sınıfının ve emekçilerin her atılımını çok daha başka koşullarda, çok daha başka araç ve yöntemlerle karşılamak için hazırlıklıdırlar. 1977 1 Mayıs'ının da gösterdiği gibi, Türkiye'de bir 15-16 Haziran daha hiçbir zaman yaşanmayacaktır artık.

Tekelci burjuvazi ve diğer sömürücü güçler kendi cephelerini onarmak, sağlamlaştırmak için böylesine yoğun çabalar harcarlarken, 15-16 Haziran'ın, toplumu ileriye dönük gelişim sürecini hızlandıran asıl önemli etkileri halk güçleri arasında görülmüştür. Bu etkilerin ifadelerini toplumsal muhalefet içerisinde nasıl bulduğunu ve ne gibi değişikliklere yol açtığını görelim:

Daha 15-16 Haziran'da, modern toplumun öncü gücü proletaryanın devrimci karakterini ve potansiyelini dosta düşmana kanıtlamasıyla birlikte, dönemin başlıca "devrimci" akımları olan küçük burjuva radikalizmi ile "sol" maceracılığın da tarihsel bakımdan ömürlerini doldurmuş oldukları ortaya çıkmıştır. Ancak bunun yaygın bir şekilde anlaşılabilmesi için 15-16 Haziran uyarısı yetmemiş, bu akımların 12 Mart'ta ağır bir yenilgiye uğramaları gerekmiştir. Birçok ortak yanları bulunan ve zaten yer yer kolkola yürümüş bulunan her iki akım da, sorunlarına acilen çözüm bulma arzusunda olan geniş küçük burjuva yığınlarının hoşnutsuzluğundan beslenmekte, destek almaktadırlar. Bu "devrimci alternatif"lerin çözüm olamayacağının uğradıkları yenilgi ile birlikte bilinçlere çıkması, gerçek devrimci alternatif olan işçi sınıfı partisinin bağımsız bir örgütsel varlık olarak henüz somutlanmamış olması ile de birleşince, küçük burjuva karakterli toplumsal muhalefet büyük ölçüde başka alternatiflere ve odaklara yönelmiştir, Küçük burjuvazinin istikrarsız, kararsız niteliğinden ötürü reformizm ve sosyal-demokrasi ilerici güçler arasında kısa bir süre içerisinde "umut" haline gelirken, hoşnutsuz yığınların en geri kesimleri arasında da MHP giderek güç kazanmaya başlamıştır.

Bu gelişmelerin yanı sıra, 15-16 Haziran'da işçi sınıfının kendi mücadele üslubunun farklılığını açık bir şekilde ortaya koyması, o zamana kadar büyük ölçüde birarada, iç içe bulunan sosyalizm ile burjuva reformizminin ve küçük burjuva ilerici akımlarının birbirinden ayrışma sürecine hız kazandıran bir etken olmuştur. Bu akımlardan reformizm, biryapı değişikliği geçiren CHP'de ifadesini bulmuş, iflas eden radikalizm de reformizme kanalize olmuştur. Gençlik içerisinde bir kitle tabanı oluşturabilen birtakım küçük burjuva "sol" akımlar da -ki bazıları sonradan karşı-devrimciliğe kadar savrulacaktır- girdikleri çıkışsız hatta derinleşip şekillenerek kendi irili ufaklı "örgüt"lerini yaratmışlardır. Sosyalist hareket ise, diğer ilerici akımlarla arasındaki sınırlar gitgide netleşmekle birlikte, kendi içindeki ayrılıkların da derinleşmesi sonucunda birkaç değişik odak etrafından şekillenip örgütlenmiştir.

Bütün bunların sonucunda, 1970 öncesinde tek bir politik merkez etrafında bütünleşmiş görünümü arzeden toplumsal muhalefet güçleri, sınıfsal yapılarına ve eğilimlerine uygun olarak, çeşitli politik odaklar arasında dağılmışlardır.

Ama, 12 Mart yıllarındaki kısa süreli durgunluğuna ve geçirdiği bu dağınıklığa rağmen, toplumsal muhalefet, dinamizmini korumaya devam etmiştir. Grevlerde, direnişlerde, aydınlar ve gençlik içerisinde yer yer yükselen demokratik tepkilerde ifadesini bulan bu dinamizm, 12 Mart sonrasında kapitalizminin emperyalizme bağımlı ve tekelci yapısından ötürü gitgide derinleşen bunalımı, kapitalist dünyanın 1970 sonrasında içine düştüğü bunalımla da birleşince, sınıf mücadelesi hızla yükselmiş ve bütün toplumsal kesimleri sarmıştır. Yalnızca emekçi köylü yığınlarının tepkileri, küçük burjuva devrimciliğinin 12 Mart'ta uğradığı yenilgi sonucunda reformizmin güçlenmesinden ve sosyalist hareketin de geçmişte olduğu gibi köylülüğe yönelik bir çalışma yürütmemesinden ötürü, parlamenter muhalefet biçimlerini aşmamıştır. Öte yandan, bu dönemde toplumsal muhalefet safları, hem yepyeni güçlerin katılımı ile güçlenmiş, hem de yeni örgütlenmelergeliştirerek veya öteden beri varolan bazı örgütleri demokratlaştırarak örgütlülük düzeyini yükseltmiştir.

15-16 Haziran'ın getirdiği en önemli ve tayin edici değişiklik ise, kendisi için sınıf olma yolunda böylesine büyükbir sıçrama yapan işçi sınıfının daha önce aydınların ve gençliğin işgal ettiği yönlendiricilik konumunu devralması olmuştur. İşçi sınıfı, 15-16 Haziran'dan itibaren her zaman demokrasi mücadelesinde kitlesel gücüyle ne ön saflarda yer almıştır. Böylece, toplumsal muhalefete gitgide artan ölçülerde damgasını vurmaya ve öncülüğünü kabul ettirmeye başlamıştır. Gerek 12 Mart yıllarında, gerekse MC dönemlerinde, egemen sınıfların yoğun, gerici ve faşist saldırıları karşısında diğer toplumsal kesimlerin mücadele olanaklarının ve güçlerinin işçi sınıfı ile karşılaştırıldığında ne kadar sınırlı ve kararsız olduğunun somut olarak görülmesi de bu sürecin derinleşmesine katkıda bulunmuştur. Bu olgu, hem işçi sınıfının kendi güçleri arasında, hem de toplumsal muhalefetin diğer güçleri arasında olumlu yönde birçok süreçlerin gelişmesine yol açmıştır.

İşçi sınıfı içerisinde, daha 15-16 Haziran'da kendini güçlü bir şekilde hissettiren birlik ve dayanışma eğilimleri, onun öncü konumunun pekişmesi ölçüsünde güçlenmiş ve gün geçtikçe daha geniş işçi yığınlarını kucaklamaya başlamıştır. Bu süreç, aynı zamanda ileri işçilerin, sınıf bilinçli işçilerin yönlendirici rolünün artmasını, işçi sınıfının yeni yeni kesimleri içerisinde ileici ve devrimci yönelimlerin gelişmesini de beraberinde getirmektedir. Adı artık devrimci işçi hareketi ile özdeş hale gelen DİSK'in referandumlarda sağladığı ezici üstünlük, TÜRK-İŞ.e bağlı veya bağımsız sendikalardan DİSK'e katılanların hızla artması ve DİSK ile TÜRK-İŞ'in birleşmesinin tartışma konusu olmaya başlaması, bütün bunlar, işçi hareketi içerisinde birlik ve dayanışma eğilimlerinin ne derece güçlendiğinin somut ifadeleridir.

Öte yandan, işçi sınıfının öncülük konumunun pekişmesi, çeşitli örgütler arasında dağılmış bulunan değişik siyasi eğilimlere sahip toplumsal muhalefet güçleri arasında da birleştirici bir etkide bulunmuştur. Geçmişte "işçi sınıfının objektif ve subjektif varlığı" nı tartışma konusu yapmış, işçi sınıfı dışındaki bazı

İNİN
ASI

güçlerden devrim beklemiş olan çeşitli kesimler bugün bambaşka bir tutum içindedirler. Artık işçi sınıfının devrimci gücüne karşı sağlam bir güven duygusu gelişmeye başlamıştır. Diğer ilerici güçler, her somut durumda işçi sınıfının tavrını dikkate almakta ve birçok halde işçi örgütlerinin yönlendiriciliği altında ortak eylemler düzenlemektedirler. Böylece işçi sınıfı ile diğer halk güçleri arasında kurulacak cephe birliğinin objektif zemini yaratılıp sağlamlaştırılmaktadır.

Nihayet, işçi sınıfının öncülük konumunun pekişmesi, toplumsal muhalefetin gerçekleştirdiği eylemleri biçim ve muhteva yönünden zenginleştirmiş, ileri boyutlara ulaştırmıştır. Esas olarak işçi sınıfının mücadelesinin devrimci karakterinin belirginleşmesi ölçüsünde toplumsal muhalefetin diğer güçleri arasında da devrimci yönelimler hızla canlanıp güçlenmiştir. Talepler ve bu talepleri kazanmak için yürütülen mücadeleler, burjuva demokrasisinin sınırları zorlanıp yer yer aşılarak anti-tekelci hedefler yönelmeye başlamıştır.

Bütün bu olumlu süreçler elbette kendiliğinden gelişmiş değildir. Sosyalist hareket, her ne kadar bölünmüş ve hâlâ işçi sınıfına malolmamış ise de, bunda belirleyici olmuştur. İşçi sınıfı hareketinin 15-16 Haziran'dan bu yana habire artan etkinliği sosyalizmin yeniden ve daha fazla saygınlık kazanmasına yardımcı olmuştur. Sosyalizmin saygınlığının artması ve kitleler arasında yaygınlaşması da, başta işçi kitleleri olmak üzere emekçi yığınların mücadelelerinin yükselip zenginleşmesinde başlıca etken olmuştur. Açıktır ki, sosyalist hareket 15-16 Haziran sonrasında herşeye rağmen çok daha yönlendirici bir konumdadır. Bilimsel sosyalizm de, buna bağlı olarak, etkinliğni en fazla duyuran ideoloji haline gelmiştir. Burjuva ve küçük burjuva ideolojileri, toplumsal muhalefet içerisinde artık çok daha inceltilmiş biçimlerde ve çok daha sınırlı ölçülerde etkinlik gösterebilmektedirler.

15-16 Haziran'ın en önemli etkilerinden biri, daha önce de belirttiğimiz gibi, ayrı ayrı mecralarda akmakta olan işçi hareketi ile sosyalist hareketin tek bir mecrada birleştirilip kaynaştırılması gereğini bilince çıkarması olmuştur. Kendiliğinden gelişen bu büyük işçi direnişi, sosyalistlerin, işçi sınıfının fiili varlığını ve gücünü hesaba katmadan onun adına siyaset yapmanın mümkün olmadığı gerçeğini kavramalarına yardımcı olmuştur. Direnişin ulaştığı boyutlar, işçi hareketinin, o güne kadar yönetici ve yönlendirici konumda olan ekonomist ve sendikalist anlayışı aşabilecek gelişkinlik seviyesine çoktan ulaştığını, çok daha ileri noktalara sıçramaya hazır bulunduğunu da ortaya koymuştur. Böylece işçi sınıfına yönelen ve ona siyasi bilinç götürmeyi amaçlayan çabalar yoğunlaşmış ve güçlenmiştir. Bu yöndeki çabaların bir sonucu olarak, işçi sınıfı, sonraki yıllarda sınıf bilincini geliştirme bakımından çok ileri konumlara ulaşmıştır. Sosyalizm, işçi sınıfının ileri unsurları arasında büyük ölçüde sempati desteği bulmakta, onların siyasi yönelimleri üzerinde etkili olmaktadır.

Ne var ki, sosyalist hareket ile işçi sınıfı hareketi, eskisi gibi olmasa da, hâlâ ayrı ayrı mecralarda akmaya devam etmektedir. İşçi sınıfının ileri unsurları arasında sosyalizme yönelim böylesine güçlü iken, bilimsel sosyalizm hâlâ işçi sınıfına maledilememiştir. İleri sendikal örgüt DİSK, hâlâ sosyalizm dışı politik güçlerin yönlendiriciliği altındadır. Bunda, 15-16 Haziran öncesinde işi hareketini ekonomistlerin, sendikalistlerin eline teslim eden opörtünist anlayışın olduğu kadar, bunun bir sonucu olarak 12 Mart yıllarında işçi sınıfı içerisinde güçlenen reformizmin ve işçi sınıfı bilimine önem vermeyen, sosyalizm adına reformizmin güçlenmesine destek olan "yeni" oportünist anlayışların da payı büyüktür.

Bütün bunlara rağmen, sosyalist hareket ile işçi hareketi arasındaki bağlantılar çoğalıp sağlamlaşmakta, sosyalist hareketin işçi hareketi üzerindeki etkinliği günden güne yükselmektedir. Ama 15-16 Haziran'dan bu yana geçen sekiz yıllık zamana rağmen hâlâ hakkından gelinememiş bulunan bu sorunu hızla çözme; bilimsel sosyalizmi işçi sınıfına maletme ve sosyalist hareketi kendi sınıf temeline oturtma görevi önemini ve aciliyetini korumaya devam etmektedir.

Açıktır ki örgütlü, sistemli ve kollektif bir faaliyet, bu görevin başarılabilmesi için zorunlu önkoşuldur. Sosyalist hareket ile işçi hareketinin tek bir mecrada birleştirilmesi, pratikte, ancak işçi sınıfının ileri unsurlarının bilimsel sosyalist örgütlenmeye kazanılması ve eylemlerini merkezi bir politik yönlendiricilik altında, yüksek bir kollektivite içerisinde yürütmeleri ile sağlanabilir.

Eğer 1970 öncesi dönemde bilimsel sosyalizmin ilkelerine uygunbir şekilde örgütlenmiş, yaşayan bir işçi sınıfı partisi olsaydı, o zaman sorun elbette çok daha değişik boyutlarda ele alınırdı. Ancak böylesi bir örgütlenmenin varlığı sözkonusu değildir ve bizatihi 15-16 Haziran direnişi, mevcut örgütlenme biçimlerinin yükselensınıf mücadelesinin karmaşık ihtiyaçlarına cevap vermekten çok uzak olduğunu ortaya koymuştur. Emekçilerin mücadelesinin yönlendirilmesi ve her seferinde iktidar hedefine yönelik olarak yürütülmesi, ancak, örgütlenme sorunu mevcut biçimlerden farklı, onlarındışında, bilimsel ilkelere uygun çözümlere kavuşturulduğu takdirde mümkündür. Üstelik, bunun gerçekleştirilmesine temel teşkil edecek güçlerin işç sınıfının bağrında olgunlaşmış bulunduğu da, 15-16 Haziran'la birlikte görülmüştür. İşte bu yüzden, 15-16 Haziran sonrasındaki işçi sınıfına bilinç götürme yolundaki tüm çabalar hep partili mücadele yönelimleri ile birlikte gelişmiş; yeni tip parti ihtiyacının kendisini kuvvetle duyurmasını beraberinde getirmiştir.

Ne var ki, 15-16 Haziran'dan itibaren güç kazanmaya başlayan bu yönelimler, 12 Mart'ın yenilgi ve gerileme yıllarında zaafa uğramıştır. 12 Mart'a daha birkaç ay öncesinden en doğru teşhisi koymuş olması, pratikte, TİP'in teslim bayrağını çekerek sınıf mücadelesinden uzaklaşmasından başka bir sonuca yol açmamıştır. Umudunu "asker-sivil aydın zümre" ye bağlamış olan MDD hareketi "sol cunta"cılığın iflası ile birlikte sönüp gitmiştir. Kafalarını kırana kadar giden "sol" maceracı hareketler de burjuvazinin terörü altında ezilmiştir. Bunların dışında, işçi sınıfı içerisinde örgütlenme temeli üzerinde sürdürülen çabalar ise, hem yılgınlığın ve reformist yönelimlerin siyasi ortama damgasını vurmasından ötürü, hem de kendi ideolojik yetersizliğinden ve deneysizliğinden ötürü, serpilip gelişme imkanı bulamamıştır. Gerek işçi sınıfı içerisinde gerekse aydınlar arasında bilimsel sosyalist örgütlenmeye temel teşkil edecek ölçüde bir kadrolaşma sağlanabilmiştir. Ama, esas olarak işçi sınıfı biliminin -ki örgütlenme sorunu bu bilimin çözüme kavuşturduğu temel sorunlardan biridir- yeterince kavranamamış olmasıntan ötürü, denilebilir ki TSİP'in kuruluş dönemine kadar işçi sınıfının bağımsız siyasi partisinin inşası yolunda pek önemli bir gelişme kaydedilememiştir.

Daha sonraki yıllarda bu yöndeki çabalarbilimsel bir raya oturmuş ve çok daha ileri boyutlara ulaşmıştır. Artık 15-16 Haziran öncesinde olduğu gibi işçi sınıfının bilimsel sosyalist birörgütlenmeden yoksunluğu sözkonusu değildir. Bu durum çoktan aşılmıştır. Şimdi sözkonusu olan, bilimsel sosyalist örgütlenmenin işçi sınıfının öncü otoritesi haline getirilmesi; işçi sınıfının politik eyleminin tek bir merkezden, bilimsel sosyalist merkezden yönlendirilmesi sorunudur.

Bunun yanında, 15-16 Haziran'ın güçlü etkileriyle kendi sınıf karakterini kazanma sürecine giren sosyalist hareketimiz, giderek işçi sınıfı dışı akımlarla ayrılık noktalarını belirlemeye ve kendi bağımsız kişiliğini bulmaya başlamıştır. İşçi sınıfının devrimci hareketinin bağımsızlığının pekişmesine bağlı olarak, Türkiye solunda bir ayrışma ve netleşme süreci yaşanmış, oportünizm ve özellikle de revizyonizm evrensel karakteristiklerini kazanarak şekillenmeye başlamıştır. Gerçi hem 1970 öncesi örgütlenmelerin 12 Mart'ta darmadağınık olmasının, hem de işçi sınıfı sosyalistlerinin bu alandaki inatçı bilimsel çabalarının etkileriyle, diğer sosyalist ve sol hareketler de eskisine göre taha ileri konumlara varmışlardır. Ama asıl önemlisi, bunların kitleler arasında küçümsenmeyecek ölçüde etkinlik sağlamayı hâlâ başarabilmeleridir. Gerek reformizmin gerekse sapık akımların böylesine büyük güç kazanmalarında, sınıf mücadelesinin hızla yükselmesine rağmen, işçi sınıfının kendi öncü otoritesini yaratmada hayli yavaş ilerlemesinin önemli payı vardır.

İşte 15-16 Haziran'ın sosyalist hareketimizin bilincine çıkardığı bu temel görev de ancak bir yanıyla yerine getirilebilmiştir. Sınıf bilinçli işçilerle gelişkin kadroların omuzları üzeride yükselen bir bilimsel sosyalist odak çoktan oluşturulmuştur; gelişip güçlenmekte ve günden güne sağlamlaşmaktadır. Ancak hâlâ geniş işçi yığınlarını kavrayıp yönlendirebilecek gelişkinlik düzeyine ulaşamamıştır. Onun dışında, bilimsel sosyalist olmak iddiasındaki diğer odaklar da bu konuma sahip olmaktan çok uzaktırlar. Bu anlamda, işçi sınıfı, 15-16 Haziran'dan sekiz yıl sonra hâlâ politik önderlikten yoksundur ve öncü otoritenin yaratılması en önemli görev olarak işçi sınıfı sosyalistlerinin önünde durmaktadır.

Sosyalist hareketin birliği şeklinde de ifade ettiğimiz işçi sınıfının öncü otoritesinin yaratılması sorunu olmaktan ibaret değildir artık..

Şimdi artık ileri işçiler de devreye girmişlerdir; bilinç düzeyleri yükseldiği ve sayıları arttığı ölçüde, birlik, onlarında sorunu haline gelmektedir. Sosyalist hareket kendi sınıf temeline oturdukça, işçi sınıfı içerisinde daha güçlü olan birlik eğilimleri ön plana çıkmakta ve bu ihtiyaç kendini daha güçlü bir şekilde duyurmaktadır. Bugün çeşitli sol ve sosyalist odaklar arasında dağılmış bulunan işçi sınıfı hareketinin yönlendirici unsurlarının bilimsel sosyalizme daha çok kazanılması, eylemlerinin sağlam birkollektiviteye kavuşturulması ve iktidar hedefine yöneltilmesi, öncü otoritenin yaratılması ve birlik sorunun çözümlenmesi yolunda düğüm noktası haline gelmektedir gitgide.

Öncü otoritenin yaratılması sorunu, elbette, yalnızca aydın kadroların ve ileri işçileri örgütlenip yönlendirilmesinden ibaret değildir. Bunların başarılabilmesi de bizatihi bir ideolojik yetkinlik, ideolojik üstünlük sorunudur. İdeolojik bakımdan ikna edebilecek konumda olunmaksızın, ileri işçilerin bilimsel sosyalizme kazanılması ve örgütlenmesi mümkün değildir. Gene, sınıf mücadelesini yönlendirme sanatı diyebileceğimiz politika, kaçınılmaz olarak, belli bir ideolojik temelden kaynaklanmak zorundadır. Yani sağlam bir ideolojik temele sahip olunmaksınız işçi sınıfına -ve emekçi halka- öncülük etmek, onlarıpolitik bakımdan yönlendirebilmek de mümkün değildir. Bu bakımdan, işçi sınıfının ideolojik bağımsızlığı korunup derinleştirilebildiği; yani işçi sınıfı üzerindeki burjuva ve küçük burjuva ideolojik etkileri ile sürekli mücadele edildiği ve hareketin karşı karşıya geldiği ideolojik sorunlar çözüme kavuşturulup kitlelere maledilebildiği ölçüde ancak, böyle bir birlik sağlanıp korunabilir.

Türkiye sosyalist hareketi geçmişte ideolojik bağımsızlığını koruyamadığı, burjuva ve küçük burjuva ideolojik etkilerine yoğun bir şekilde maruz kaldığı için, bugün hâlâ bu etkilerden kurtulma ve kendi ideolojik temellerini sağlamlaştırma kavgası içerisindedir; uluslararası işçi sınıfı hareketinin on yıllarca ce tartışıp çözümlediği en temel sorunlarda aydınlığa kavuşmanın kavgası içerisindedir. Gerçi 15-16 Haziran'dan itibaren hız kazanan işçi sınıfına doğru yönelim ideolojik alanda da olumlu gelişmelere yol açmıştır. Sosyalist hareketin ideolojik dokusu eski eklektik yapısından büyük ölçüde kurtulmuş ve bilimsel sosyalizm arasındaki ayrım çizgileri oldukça belirginleşmiştir. Ne var ki, sosyalist hareketin hâlâ işçi sınıfı ilekucaklaşıp kaynaşamamış olmasından ötürü, halen içerisned yaygınlaşıp güçlendiği küçük burjuva kesimlerin kararsız, istikrarsız niteliği ideolojik alanda da yansımalarını bulmakta ve ideolojiye önem vermeyen oportünist eğilimlergelişip güçlenebilmektedir.

Demek ki, 15-16 Haziran'dan sekiz yıl sonra, sosyalist hareketin ideolojik temellerini sağlamlaştırma ve işçi sınıfının ideolojik bağımsızlığını derinleştirme görevi de halen bütün önemini ve güncelliğini korumaktadır.

Demek ki, 15-16 Haziran'dan sekiz yıl sonra, sosyalist hareketin ideolojik temellerini sağlamlaştırma ve işçi sınıfının ideolojik bağımsızlığını derinleştirme görevi de halen bütün önemini ve güncelliğini korumaktadır.

İşte bu görevleri yerine getirme yolunda atacağımız her ileri adım, 15-16 Haziran'da işçi sınıfının bağrında tutuşan devrimci ruhu daha da zenginleştirecektir.

HÜRCAM-İŞ Genel Kurulunda gericilik yeni dostlar kazandı

HÜRCAM-İŞ'in 27 Haziran'da toplanan 5. Olağan Genel Kurulu üçüncü gün sona erdi. Sendikanın bir yıl önceki olağanüstü genel kurulunda bilimsel sosyalistlere karşı "ilerleme"cilerle gericiler ittifak etmişlerken, bu yıl bu "kutsal ittifak"a sağ oportinizme saplanan TSİP 'i katıldı. Çayırova Şubesinden gelen gerici ekip, kazandığı yeni dostları ile birlikte 32 oya karşı 38 oy alarak yönetime seçildi. Böylece, tekelci sermayenin sarı KRİSTAL-İŞ ayarında tutmak için büyük çabalar harcadığı HÜRCAM-İŞ sendikası bu kongrede de gericilerden temizlenemedi.

Genel Kurulda yaptıkları gerici ittifakı "sosyalist bir tavır" olarak göstermeye çalışanlar da çıktı. Hatta bunlardan TSİP'liler işi "işçi sınıfı sosyalistlerinin ağırlıkta bulunduğu bir yönetim .... işbaşına geldi" demeye kadar vardırdılar. Bu bakımdan, bu genel kurulu çeşitli boyutları ile ele alarak TSİP'in "işçi sınıfı sosyalisti" olarak göstermeye çalıştıklarının ve bizzat kendisinin işçi sınıfı sosyalizmi ile ne derece ilişkisi olduğunu ortaya koymak kaçınılmaz oldu.

5. OLAGAN KONGRESİNE KADAR HÜRCAM-İŞ

Türkiye İş Bankası ve Sınai Kalkınma Bankasının hakim olduğu 7 holdingten oluşan Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları Anonim Şirketi, cam işkolunun tek tekelidir. Tekel dışı küçük fabrikaların da bulunduğu, yaklaşık 6 bin işçi çalıştıran bu işkolunda, bir de TÜRK-İŞ'e bağlı sarı KRİSTAL-İŞ sendikası var. KRİSTAL-İŞ, Çayırova'nın bir bölümü ile Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikasında örgütlü. Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. tekeline bağlı diğer işyerlerinde ise DİSK'e bağlı HÜRCAM-İŞ sendikası yetki sahibi.

1968 yılında Çayırova Cam Fabrikasından bir kısım aristokrat işçinin işyeri sendikası olarak kurdukları HÜRCAM-İŞ sendikası, uzun bir dönem bu niteliğini muhafaza etti. Kuruluşu sırasında işverenden destek ve teşvik gören HÜRCAM-İŞ, bir süre sonra herhangi bir yapısal değişiklik geçirmeksizin DİSK'e katıldı.

DİSK'e katılmasından sonra, yeni işyerlerinin kendi çatısı altında örgütlenmesiyle birlikte, işçi sınıfının gelişen devrimci ve demokratik mücadelesi HÜRCAM-İŞ'e de yansıdı. 3. ve 4. Kongrelerde sendikanın işveren kontrolündekiyönetimi sosyalistlerce zorlandı. 4. Kongreden sonra Mersin'deki Anadolu Cam Sanayii'nin genç ve dinamik işçilerinin de HÜRCAM-İŞ'te örgütlenmeleri ile, ileri işçilerin işkolu düzeyindeki etkinlikleri arttı. ACS örgütlenmesi zorlu mücadelelerden geçerek başarıya ulaştı.

Bu dönemde DİSK yönetiminde "ilerleme"cilik etkindi. HÜRCAM-İŞ içerisindeki ileri unsurlar ise, o zamanlar TSİP'li olan Genel Sekreter M. Ali Tunçdemir'in etrafında toplanmışlardı. 5. Olaganüstü Kongre öncesinde "ilerleme"ciler AP'li ve MSP'li sendikacılarla elbirliği yaparak sosyalistlerin karşısına çıktılar. Aynı anda, toplu sözleşmeler öncesinde sosyalistlerin yetkili kurullardan temizlenmesi için çalışan işverenler de saldırılarını yoğunlaştırmışlardı.

Bu dönemin toplu sözleşmeleri uyuşmazlıkla sonuçlanmıştı. Sendika grev kararı aldı. Fakat kasasında yeterli fon olmadığı işverence biliniyordu. HÜRCAM-İŞ, DİSK'ten yardım istedi. Zamanın "ilerleme"ci DİSK yöneticileri yardım edebileceklerini söylediler, ancak bunun için Genel Sekreter Tunçdemir'in sendikadan ihraç edilmesini de şart koştular. Grev destek görmedi. Cam işçileri kendi olanaklarıyla sonuna kadar, yiğitçe direndiler.

Öte yandan sendika, o sırada kendi içinden gelen DİSK destekli saldırıları da savuşturamadı. Genel Yönetim Kurulu 5. Olaganüstü Kongrenin toplanmasına karar verdi.

Genel Kurulun toplanma yeri olarak DİSK binasının 7. katı seçilmişti. DİSK yönetimindeki etkinliklerinden yararlanarak HÜRCAM-İŞ'i kontrol altına almak isteyen "ilerleme"ciler, Çayırova'nın AP'li ve MSP'li delegelerini MADEN-İŞ arabalarında, içkili lokantalarda "ilerleterek" genel kuruldan "galip" çıkmaya çalışırlarken, sendika ile bağlarının kopmasını istemeyen işverenler de aynı adamlara oynuyorlardı.

İstediklerinde "komünist", istediklerinde CHP'li olan "ilerleme"ciler, istediklerinde "devrimci" olabilen AP'li ve MSP'li delegelerle ittifakı sağladılar. Zaten bu kongrede "ilerleme"ciliğin şartı Tunçdemir'siz bir yönetime oy verilmesi idi.

Kongrede kamplaşma tüzük görüşmeleri sırasında açığa çıktı. "İlerleme"ciler, tüzük değişikliği önerisine karşı "DİSK'in tek tip tüzük olarak MADEN-İŞ tüzüğünü benimsediğini, bu tüzüğün kongrece benimsenmesi gerektiğini" ileri sürdüler. Bilimsel sosyalistler ise, MADEN-İŞ tüzüğünün TÜRK-İŞ sendikalarında bile eşine az rastlanan anti-demokratik tüzüklerden biri olduğunu sergilediler.

Tüzük değişikliklerinin görüşülmesi sırasında 10-17 arasında değişen bir delege grubunu yönlendiren TİP'liler 13. maddeye kadar işçi sınıfı sosyalistlerinin önerilerini desteklediler. 13. maddeye kadar olan öneriler geriliğin ve "ilerleme"ciliğin muhalefetine rağmen kabul edildi. 14. maddeye gelinirken TİP'liler de "ilerleme"-gericilik ittifakına katıldılar ve kongreden ilk 13 maddesi ile diğer maddeleri tamamen farklı, ucube bir tüzük çıktı.

Seçimlere geçildiğinde, o gün için "ilerlemiş" bulunan Feridun Ertuş başkan adayı olarak çıktı. Onun karşısında işçi sınıfı sosyalistlerinin adayı olan M. Ali Tunçdemir 24 oy alarak kaybetti. Yarısı değiştirilemeden kalan tüzüğe göre Genel Sekreterlik için adaylar Genel Başkan tarafından gösterilebiliyordu. Genel Sekreterlik için bir TİP'linin aday gösterilmesi beklenirken, başka adaylar çıktı. Genel Başkanın gösterdiği adaylara verilen boş oylar, bu oyuna sinirlenen TİP'lilerin de katılması ile çoğalmaya başladı.

Genel Sekreterin seçilememesi yüzünden verilen aralarla kongre uzadıkça uzadı. Delegeleri etkilemek için "işçilerin parti ayrılığı gözetmemesi gerektiği" yolunda yoğun propagandalar yapıldı ve "ilerleme" - gericilik ittifakının desteklenmesini sağlamak amacıyla bir DİSK ajansı yayınlandı. Ancak bütün bu çabalar başarısız kaldı ve Genel Sekreterlik ile Eğitim Sekreterliğine işçi sınıfı sosyalistlerinin seçilmesi engellenemedi.

"İlerleme"nin bu kongre boyunca genel sekreter adayı olarak lanse ettiği, DGM direnişi sırasında atıldığını ve İGD'li olduğunu ileri sürdüğü Selahattin Çalışkan da saymanlığa seçilmişti. Kongre'den 3-4 gün sonra sendika arabasında esrar alemi düzenlemekten ve çapkınlıktan karakolluk oldu. Sendikadan ihraç edildi.

Bu kongrede sosyalistlerin bazı MYK sekreterliklerine seçilmiş olmalarına rağmen, Genel Yönetim Kurulunda uzlaşmacı sendikacılar yine vardı ve işveren bu yoldan sendikanın işleyişine müdahala edebiliyordu. Bu yıl da, tam toplu sözleşme dönemine girilmişken, işverenlerin GYK'daki adamlarının da çabalarıyla 5. Olağan Kongrenin sözleşmeler öncesinde toplanması sağlandı.

5. OLAGAN GENEL KURUL

Olağanüstü kongrede seçilen yönetim kendi içindeki çelişkileri bir yıl taşıyarak geldi 5. Olagan Kongreye. 27 Haziran'da İstanbul'da toplanan Genel Kurula 70 delege katıldı. Bunların 30 kadarı doğal delege idi. Diğerleri ise Mersin, Topkapı ve Çayırove şube kongrelerinde seçilerek gelmişlerdi. Bu kongrede delegeler arasında TİP'liler yoktu. "İlerleme", kongreye iki gün kala Çayırova'lı uzlaşmacı delegelerin arkasında yeniden belirdi. TSİP ise, kongre boyunca sayıları 7'yi geçmeyen taraftarları ile, bu kez, bir yıl önceki devrimci ideoloji ve politikasını terketmiş olarak vardı.

Bu kongrenin işçi sınıfı sosyalizmi açısından en önemli yanı, kuruluşundan bu yana işverenlerin hizmetine çalışmış gerici unsurların sendikadan sökülüp atılması için gerekli potansiyel gücün varoluşu idi. Ancak oportünizm işçi sınıfının çıkarlarını hiçe sayan karakterini bu kongrede de gösterdi. Gericiler, "ilerleme"cilerle ve TSİP'lilerle ittifak ederek Genel Yönetim Kurulunda ağırlıklı olarak temsil edilme imkanını bir kez daha buldular.

Üç gün süren kongrede, "kutsal ittifak"ın oluşturulmasının şartları çalışma raporu üzerine konuşmalar ve eleştiriler sırasında hazırlandı. Gericiliğin bu sendikadaki ezeli temsilcisi Rıfat Akın ve arkadaşları, eleştirilerini mali konularda yoğunlaştırıp sendikanın harcamalarının fuzuli olduğunu ilerisürerek kişileri suçlamaya giriştiler. Eleştirilerinin sonunda ise, "Bu mu devrimcilik, bu mu sosyalistlik?" diyerek kendilerinin de devrimci olduğunu ima etmeye çalıştılar. Fakat konuşmaları geriliklerini daha çok açığa çıkardı. Rıfat Akın, "Ben ekonominin yanında, politikanın karşısındayım", "Bu mu devrimcilik, bu devrimcilikse ben gericiyim" diyerek siyasi kimliğini biraz daha açığa vurdu.

TSİP taraftarlarının sözcülüğünü üstlenen A. Rıza Gülkaya ise konuşmalarında kendisinin işçi sınıfı sosyalistlerinden farklı düşündüğünü anlatmaya çalıştı hep. Hemen her cümlesinde "Bu konuda Rıfat Akın doğru söylüyor...", "... Celal Toprak arkadaşa katılıyorum..." diye başlayan Gülkaya, işçi sınıfı sosyalistlerinden ayrılığını da şöyle açıkladı: 'Mustafa Dilmen, Çayırova giderse gider dedi. Ben Çayırova'nın gitmemesi için çalıştım... Bana, bunlar gericidir, sen gericilerle ittifak yapıyorsun, Çayırova'yı safdışı bırak dediler... İlerici-gerici saflaşması, devrimci keskinliği cam işçilerine zarar getirir... Karşılıklı diyalog kurularak meseleler halledilmeli..."

Konuşması sırasında ve bitiminde gericilerden bol bol alkış toplayan Gülkaya, böylece, TSİP'in de yeni; tasfiyeci sendikalar polikasını hayata geçiriyordu.

Kongrenin 3. günü, tüzük görüşmeleri sırasında, işçi sınıfı sosyalistlerinin hazırladıkları yeni tüzük maddeleri önerisine karşı çıkanlar yalnızca 19-20 Çayırovalı delege oldu.

Seçimlere geçildiğinde, 2 veya 3 delegesi ile "ilerleme"ciler, 7 delegesi ile TSİP'liler ve ezici çoğunluğu ile uzlaşmacılar arasında ittifak sağlanmıştı. İşçi sınıfı sosyalistleri bu kongrede 32 delege ile birlikte davrandılar. Genel Başkanlığa eski başkan Feridun Ertuş 39 oyla; Genel Sekreterliğe A. Rıza Gülkaya 32 boş oya karşı 37 oyla Saymanlığa Burhan Çiftçi 32 boş oya karşı 38 oyla, Eğitim Sekreterliğine Yaşar Arıkan 38 oyla seçildiler. Örgütlenme Sekreterliğide aday olan Celal Toprak ilk turda 36 boş oya karşı 32 oy alarak seçilemeyince adaylıktan çekildi. "Kutsal ittifak" uzun bir aradan sonra onun yerine 37 oyla Halil Koç'u seçti. Genel Yönetim Kurulunda da aynı ittifak sosyalist ve ilerici işçilerin boş oyları karşısında çoğunluğu alarak seçildi.

KONGRE SONRASI GELİŞMELER

Gericilik ve devrimci saflar kamplaşmasında gericilerle ittifak eden TSİP'liler ve "ilerleme"ciler HÜRCAM-İŞ Sendikasında gericiliğin bir dönem daha yönetimde etkinlik kurmasına hizmet ettiler. Bunu yaparken elbet kendi oportünist çıkarlarını gözetiyorlardı. TSİP için, HÜRCAM-İŞ'te gericiliğin sökülüp atılmasından çok, onun oportünist niteliğini en iyi bilen bilimsel sosyalistlerin yönetimde etkinlik kazanmalarının önüne geçmek önem taşıyordu. Bu kaygı onlara gericilerle ittifakı meşru gösterdi. Hatta, müttefiklerinin gerici olmadığını, "işçinin gericisi olmaz" diyerek demagogça savundular.

Kongre haberini veren 217 sayılı tasfiyeci Kitle şöyle yazıyor:

"genel Kurul, cılız birkaç grubun kendi hayalhanesindeki kulis ve yönetim hesaplarına sahne oldu. . Doğal olarak, bu arada yıllanmış klasik sendikacılar da son derece hararetle seçim saatine kadar çeşitli hesaplarla genel kurulu nasıl etkileyeceklerini araştırdılar. Tabii bütün bu ince hesaplar işçi sınıfı sosyalistlerinin verdikleri amansız mücadele ile boşa çıkarıldı. Genel kurul, bazı aklıevvellere de cam işkolunda 'karga bir kılavuzla' nerelere varılabileceğini öğretti.

"Üç gün süren yoğun çalışma sonucunda HÜRCAM-İŞ sendikasına işçi sınıfı sosyalistlerinin ağırlıkta bulunduğu bir yönetim, bütün ince hesaplara rağmen işbaşına geldi."

Herkesin gözünün içine baka baka yalan söylemeyi ne çabuk alışkanlık haline getirmişler! Ama sosyal pratik "işçi sınıfı sosyalistlerinin ağırlıkta olduğu" yönetimi de, "birkaç cılız grubun" ne olduğunu da, "aklıevvelleri" ve "karga kılavuzları" da mutlaka su yüzüne çıkaracak; şimdiden çıkarmaya başladı bile...

Sendika, kongreden hemen sonra işverenle bir protokol yaptı. İşveren, bir gün sonra bunu işçilere bildirdi. Protokolü, sendika adına Başkan Feridun Ertuş, Genel Sekreter A. Rıza Gülkaya ve sendika avukatı imzalamışlardı.

İşçiler yeni yürütme kurulundan sözleşmenin niye kendilerine haber ve bilgi verilmeden imzalandığını sordular. Topkapı Şişe-Cam'dan 100 kadar işçisendikaya gelerek durumu protesto etti.

TSİP'li Genel Sekreter A. Rıza Gülkaya, sözleşmeyi izah etmek üzere Mersin'e gitti. Ancak kendi şubesinin, kendi fabrikasının işçileri sözleşmenin hesabını bu "işçi sınıfı sosyalisti"nden pek acı bir şekilde sordular. Gülkaya ve yanındaki arkadaşı hastaneye kaldırıldı.

Kongre sonrası gelişmeler de gösteriyor ve gösterecek ki, oportünizm, gericilikle uzlaşarak cam işçilerinin mücadelesine bir darbe indirmiştir. Ancak bilimsel sosyalistler gericiliğin ve sözde sosyalistliğin defterini dürmesini bileceklerdir; Çünkü sosyalizm fabrikalarda her geçen gün daha da yükselmekte. İşçi sınıfı içerisinde ilerici, devrimci yönelimler güç kazanmaktadır.

TİP VE GENÇLİK

Ya da, geçmiş zaman olur ki...

Yeni bir dernek kuruldu. Sabah akşam yeni derneklerin kurulduğu ülkemizde bunlara bir yenisinin eklenmesinin önemli bir yanı yoktu. Ama kurulan bir gençlik örgütü ve TİP paralelinde. TİP ve gençlik: Bu iki kelimenin yanyana gelmesi konuyu hayli ilginç kıldı. Üstelik TİP paralelinde bir gençlik örgütünün kurulması vesilesiyle Yürüyüş Dergisinde de gençlikle ilgili yazılar yayınlanmaya ve bu yazılarda koskoca bir 12 Mart öncesi dönem sanki hiç yaşanmamışcasına büyük sözler edilmeye başlanınca, şu TİP ve gençlik konusuna bir değinmek gerekti .

Yürüyüş'te yayınlanan yazılardan 167. sayıdaki "Gençlik Hareketleri ve Bazı Gerçekler" başlığını ve "Sönmez Targan" imzasını taşıyor. Yazar önce, işçi sınıfı sosyalistlerinin ve onların gençlik içindeki temsilcilerinin yıllardan beri üzerinde ısrarla durdukları, gençlik ve partili mücadele konusuna ilk kendisi keşfetmiş edasıyla değindikten sonra -bu gençlik örgütünün kurulması süreci boyunca TİP'liler, işçi sınıfı sosyalistlerinin gençlik hakkında öteden beri söylediklerini, üslup değişikliği yapıp, ilk kez söyleniyormuş havası yaratmaya özel bir dikkat göstermektedirler. -bir tespitte bulunuyor:

"Politik mücadelede parti gerçeği tam ve doğru biçimde kavranamadığı sürece gençlikhareketlerinin de gelişimine doğru bir biçimde yaklaşma ve tahlil etme olanağı yoktur. Bu gerçek kavranamadığı içindir ki, son on yıl içerisinde ve özellikle öğrenci gençlik hareketleri içerisinde bir parti düşmanlığıdır yaygınlaştırıldı... Goşist akımlar içinde parti düşmanlığı biçiminde gelişen görüşler varlığını bugün de sürdürüyor. (s.167)

Yazar, öğrenci gençlik arasında son on yılda bir "parti düşmanlığının" yaygınlaştığını söylüyor. Buna "parti düşmanlığı" yerine parti allerjisi demek daha doğru olacaktır. Ama, neden son on yıl içerisinde ve niçin yaygınlaştı? Üzerinde durmak gerek. Aynı yazıda şunlar da var:

"12 Mart öncesinin en yaygın gençlik hareketi DEV-GENÇ olayı idi. DEV-GENÇ'in o dönemde gençlik hareketlerini kucaklayan ilerici bir niteliği de yok değildi. Sonraları, ayrıntılarına burada fazla girmek istemediğimiz nedenlerden dolayı, DEV-GENÇ işçi sınıfının politik önderliğinden giderek soyutlandı."

Nedense Yürüyüş yazarları, 61-71 dönemi TİP'inden ve DEV-GENÇ hareketinden ne zaman söz etmek zorunda kalsalar, ya "ayrıntılarına fazla girmek istemezler", ya "yerleri dardır", veya "konunun kapsamı bu değildir". Rahatsızlandıkları bir şey var. Bizim yazımıza başlarken, TİP ve gençlik kelimelerinin yanyana gelişini ilginç diye nitelememizi gerektiren ve "son on yıl içerisinde gençlik içerisinde bir parti düşmanlığıdır yaygınlaştırılmasının" nedenleri bu rahatsızlığın altında yatanlardır.

Yazar, "DEV-GENÇ işçi sınıfının politik önderliğinden giderek soyutlandı" derken, 61-71 dönemi TİP'ini "işçi sınıfının politik önderi" olarak tanımlıyor. İşte bugün öğrenci gençlik arasında yaygın olarak bulunan parti allerjisi, o "politik önder" in yarattığı tepkilerin ürünlerindendir. Lenin, sol sapma için "işçi sınıfının oportünist günahlarının bir cezasıdır" demişti. O oportünist günahlar ki, öğrenci gençliği binbir türlü sapmanın kucağına itti, "sol" uca fırlattı. Şu "parti düşmanlığı" nasıl yaratıldı; şu "politik önder" nasıl bir önderdi: Ana hatlarıyla hatırlayalım.

On yıl öncesi, 1968 yılı, Türkiye'de gençlik hareketlerinin yoğunlaştığı biryıldır. Haziran ayında üniversite boykot ve işgalleri yaygınlaşır. Önceleri akademik isteklerle başlayan eylemler kısa zamanda siyasi bir muhteva kazanır. Haziran ayının hemen ardından Amerikan 6. Filosu eğlenmek için İstanbul'a demir atar. Öğrencilerin buna tepkisi büyük olur ve bir dizi anti-emperyalisteylem gerçekleştirilir. Direnişler ve protesto gösterileri başlar. Yurtlar işgal edilir, polisle çatışmalar olur. Taksim'de 6. Filo'ya karşı bir büyük miting düzenlenir. Öğrenciler çoşku içerisinde Dolmabahçe'ye doğru yürüyüşe geçerler. Burada 6. Filo askerlerini denize doğru kovalarlar. Henüz gençliğin önemli bir kısmını kontrol etmekte olan TİP, ortada toplumsal bir olay varken, bu olay içerisine girip ona yol gösterecek yerde, eylemleri mümkün olduğunca frenlemeye çalışır. TİP ve TİP'e yakın örgüt yöneticileri Dolmabahçe direnişini engellemeye çalışırlar. TİP'li gençler merkezlerinden direktif beklerken merkezleri susar. Gelenler ise olayların olabildiğince dışnda kalmaları yolundadır. Bu arada, TİP yönetimi, 1966 yılında "II. Milli Kurtuluş Hareketinin İlk Adımı" olarak başlattığı "Amerikalıya Hayır" kampanyasını hatırlatmayı da ihmal etmez:

"Amerikalılar için Türkiye'yi pasif direnmemizle yaşanmaz bir ülke haline getireceğiz. Her Amerika'lı kendisini gittikçe daralan biryalnızlık çemberi içinde görmelidir... Sokakta, nakil vasıtalarında, köyde, kentte her rastladığımız Amerikalıyı arabasına almayacak; berber kardeşim Amerikalı bayanın saçını taramayacak; bakkal, zerzevatçı, kasap kardeşlerim Amerika'lıya birşey satmayacaklar. Amerika'lıya evimizi kiralamayacağız... Taa ki gittikçe daralan bu yalnızlık çemberi Amerikalıya selametin Türkiye'den çıkıp gitmek olduğunu anlatsın." (M.A. Aybar, TİP Bakırköy İlçe Kongresi, Bağımsızlık-Demokrasi-Sosyalizm, s.473)

İşte gençliğin anti-emperyalist eylemlerinin böylesine yoğunlaştığı bir dönemde "işçi sınıfının politik önderi"nin anti-emperyalist mücadele anlayışı budur. Pasifizmin batağındaki TİP, daha sonraları, ünlü Komer'in arabasının ODTÜ'de yakılması olayını da bir bildiri yayınlayarak "mala tecavüz ve hukuk yönünden tasvibi mümkün olmayan bir olay" olarak değerlendirecektir.

1968'den bir yıl sonra genel seçimler vardır. TİP, 1965'te 15 milletvekili kazanmıştır. ve artık 226'yı ne zaman bulup iktidar olacağının istatistikleriyle uğraşmaktadır.

"... Türkiye İşçi Partisi adım adım iktidara yürüyor. Haziran seçimleri büyük seçimlerin bir genel provası olacak ve halka horlanmaktan, aldatılmaktan, sömürülmekten kurtuluş yolunu gösteren Partimiz, 1969'da başa güreşecektir." (M.A.Aybar, 7 Mart 1968, Trabzon İl Kongresi)

Parlamentoyu "mesken" edinen TİP, kendisini nasıl bir parti olarak görmektedir? Yine Genel Başkanından dinleyelim:

"... Bizi zorla iktidara gelmek isteyen bir parti olarak görmek isterler. İsterler ki yeraltı çalışmalarına girelim. Ve efendiler kolayca hakkımızdan gelsinler. Hayır, biz Anayasacıyız, oyuna gelmeyiz... Demokrasiyi bırakıp da yeraltına inmek için çılgın olmak gerekir. Bizim aklımız başımızda. (age. s,387)

Sanırız bu sözler üzerinde yorum yapmak okuyucuya saygısızlık olur. "Politik Önder"in enternasyonalizm konusundaki tavırlarına da kısaca göz atalım. 1968'in dünya çapında yankı bulan iki önemli olayı vardır. Birisi metropol ve bağımlı kapitalist ülkelerde yoğunlaşan gençlik hareketleri, diğeri Çekoslovakya'daki karşı-devrim girişimine karşı Varşova Paktı üyesi sosyalist devletlerin müdahaleleri ve Çekoslovakya'nın emperyalizmin denetimine girmesini önlemeleri. Bu iki konudaki TİP görüşlerini zamanının MYK üyesi ve TİP'in o dönemdeki en ileri noktasını oluşturan Behice Boran'dan öğrenelim. Boran gençlik hareketlerini tam bir sosyolog gözüyle inceler ve kapitalist ülkeler gençliği ile sosyalist ülkeler gençliğini aynı kaba koyar:

"Sosyalist toplumlarda gençliğin bunalışı ve direnişe geçişi ise hoşgörüşüden yoksun rejimler, sosyalizmi işçi sınıfı düşmanlarına karşı koruma gerekçesi ile yapılan haksızlıklar, yanlış davranışlar... bütün bunların doğurduğu hayal kırıklığı nedenleri ile izah edilebilir." "Gerek kapitalist gerek sosyalist; gerek gelişmiş, gerekse az gelişmiş ülkelerdeki gençlik hareketlerinin ortak noktası özgürlük isteği ve mücadelesidir." (Türkiye ve sosyalizm sorunları, s.132)

"Askeri müdahaleyi haklı ve zorunlu göstermek için ileri sürülen hiçbir gerekçe, Sovyetler Birliği ve öbür 4 Pakt üyesi devletin davranışının milli bağımsızlık ve egemenlik haklarını ihlal ve içişlerine müdahale eden bir hareket olduğu yargısını değiştiremez... İlkelerle uygulama arasındaki çelişki ve tutarsızlık tevil kaldıracak cinsten değildir." (age. 123-124)

Boran, "Türk sosyalist hareketi" hakkında da şöyle düşünmektedir:

"Türk sosyalist hareketi, Türk devletinin bağımsızlığı kadar, Türk sosyalist hareketinin bağımsızlğı konusunda da son derece titiz ve dikkatlidir." (age, s. 132)

İşte Yürüyüş yazarının "işçi sınıfının politik önderi" diye adlandırdığı eski TİP'in durumu, kalın çizgileriyle bu idi. Bilimsel sosyalist eğitim diye bir sorununun olmayışının, mahkeme yasak etti diye "Felsefenin Temel İlkeleri" kitabının üyelere de yasak edilmesinin, her isteyenin üye olabilmesinin, kongrelerde lazım olur diye bütün akrabaların üye edilmesinin, en çok oy köylerden geliyor diye köylü çalışmasının temel alınmaya kalkışılmasının ve daha birçok şeyin üzerinde uzun uzun durmaya gerek yok. Bu kadarı fikir vermeye yeter. "Ayrıntılarına fazla girilmek istenmeyen" "DEV-GENÇ'in işçi sınıfının politik önderliğinden giderek soyutlanmasının" başlıca sorumlusunun kim olduğu herhalde ortaya çıkıyor. Yıllarca parlamentarizm, popülizm, sendikalizm sacayakları üzerine kurulu politika yapanların '68 olaylarında aldıkları tavır bardağı taşıran son damla olmuştur. MDD'cilerin de gençliği "siz öncüsünüz" diye pohpohlamalarıyla, FKF DEV-GENÇ'e dönüştükten sonra MDD'nin etkinliği altına girmiş ve TİP'ten tümüyle kopmuştur. MDD sapması da gençliği fazla tutamamıştır. Ve DEV-GENÇ hareketi içerisinden, THKP-C, THKO, TİKKO gibi birçok "sol" revizyonist grup bugün bazıları karşı devrimci çıkarmıştır.

Bütün bunları bir hatırlatmak istedik. Elbette ki bugünkü TİP, eski TİP değil. Ondan çok daha ileri bir noktada. Ama aradan yıllar geçtikten sonra gençliği karşısına yeniden çıkanlar önce kendi geçmişlerini bir değerlendirmek zorundadırlar. Özeleştiri yapmak af dilemek değildir. Eğer geçmişte işlenen sağ günahlardan dersler çıkarılmaz ve gelecek çalışmalar bu dersler üzerine bina edilmezse, aynı hatalara yeniden düşmemenin hiçbir garantisi yoktu. Eski TİP'in bıraktığı "mirasları", sebep olduğu parti alerjisini -ki o, "miras" bırakmakta ve parti allerjisi yaratmakta yalnız kalmamıştır- silebilmek içinişçisınıfı sosyalistleri yıllardan beri çalışıyorlar. TİP ise çuvaldızdan geçtik iğneyi bile kendisine batırmıyor. Bırakın özeleştiri yapmayı, üstelik yaptıklarıyla övünüyor. "Öğrenci gençlik küçük burjuva o yüzden sapıyor" demenin yeteceğini sanıyor. Bu şartlarda kurulan gençlik örgütü olsa olsa gençliğin en pasif kesimlerini toplayabilir. 1970'deki SGÖ gibi varlığı ile yokluğu belli olmayan bir dernek olmaktan öteye gidemez. Bazı sağ günahların işlenmesini ise hâlâ sürdürdüklerinden, bunların doğurduğu tepkileri önlemek, "sol"a kanalize olmalarını engellemek ise yine işçi sınıfı sosyalistlerine düşecektir, düşmektedir de. Ve bu kez meydan boş değildir. İşçi sınıfı sosyalistleri maceracılığa karşı mücadele ederlerken, pasifizme de seyirci kalmayacaklardır gençlik içerisinde.

Aslında yazımızı burada bitirmek niyetindeydik. Ama yazar "sol" revizyonizmin gençlik içerisindeki etkinliğinini sebebini açıklayayım derken öylesine çamlar deviriyor ki, devam etmemek olanaksız:

"Şurası herkesçe bilinen bir gerçektir ki, yurdumuzda ve dünyada gençlik hareketlerinin içinde, hareketin başını çeken ve ağırlıkta olan kesimini öğrenci gençlik oluşturmaktadır. Bizler her ne değin işçi gençlik, köylü gençlik, emekçi gençlik desek de bu gerçeği görmemezlik edemeyiz. Böyle olması da doğaldır. Çünkü öğrenci gençliğe; gerek üretim içinde doğrudan bulunmayışından doğan zaman bolluğu, gerek sıradan da olsa yapmış ve yapmakta olduğu öğrenimin kendilerine kazandırdığı entellüktüel bilinç ve gerekse belirli dönemlerde okullarda topluca ve bir arada bulunmanın yarattığı lokalize olma kolaylığı, onlara örgütlenmeleri ve eylemleri düzenlemeleri için gerekli olan gerekçeleri fazlasıyla vermektedir. Bunun için, gençlik örgütleri içinde, gerek yönetici gerekse militan olarak öğrenci gençliğin ağırlıkta bulunmasını olağan karşılamak gerekir."

Bu sözlere "Devrimci Yol" ve benzeri türden bir dergide rastlasaydık, normaldir der geçerdik. Ama doğrusu Yürüyüş'te rastlamak bizim için şaşırtıcı oldu. İçindeki anlatım bozukluğunu ve "entellektüel bilinç" gibi saçma deyimleri bir yana bırakalım. Yazar, neredeyse öğrenci gençliği "devrimde öncü" ilan edecek. Böyle bir niyeti olduğu kanısında değiliz. Ne var ki içerisinde bulunduğu şartlara teslim olup, bu durumu olağan sayma çabası içine girince, bu noktaya bile ulaşabilecek sözler ediyor. Baştan beri "işçi sınıfı partisine tavırda bağımlı örgütsel bağımsız, bütün gençlik kesimlerini bünyesinde toplayacak bir gençlik örgütünden söz ediliyor. Böyle bir örgüt, her şeyden önce "proletaryanın nöbet değiştiricilerinin", yani genç işçilerin örgütüdür. Nasıl ki bağımlı olduğu parti, işçi sınıfı partisi herşeyden önce işçilerin örgütü ise. Bunu bilmek için uzun uzun kitap karıştırmaya da gerek yoktur. Yalnızca genç sosyalistlerin şiarlaştırdıkları Lenin'in o sözlerini okumak yeter: "Gençlik, öğrenci gençlik ve bilhassa işçi gençlik mücadelenin kaderini belirleyecektir." "Mücadelenin kaderini belirleyecek" olanların bilimi öğrenemeyecekleri, kollektif çalışmalara yatkın olmadıkları, yöneticilik yapamayacakları en az işçi sınıfının tümü için olduğu kadar doğrudur; tamamıyla yanlıştır yani. "Üretim içinde doğrudan bulunmayıştan doğan zaman bolluğu". Bu eski bir hikâyedir. İşçilerin gündüz çok çalıştığı, yorulduğu; akşam eve gelince yemeğini yeyip yatmak zorunda olduğu; bu yüzden ne kitap okuyabileceği ne de eylemlere katılabileceği; hele bir de evliyse hiçbir zaman iyi sosyalist olamayacaklarını; yazmaya cesaret edememişlerse de goşistlerden sözlü olarak çok dinlediğimiz şeylerdendir. Bundan sonra da Yürüyüş yazarlarından dinleyeceksek vay halimize!

Emperyalizmin ve Ortadoğu'daki işbirlikçilerinin düşlediği:

FİLİSTİNLİLERİN OLMADIĞI BİR FİLİSTİN

Geçen Mart ayında İsrail'de bir otobüsün yolcuları ile havaya uçurulması ile sonuçlanan Filistin Kurtuluşçuları baskınını bahane ederek Güney Lübnan'ı işgal eden İsrail, Haziran ayı içinde askerlerini bu bölgeden geri çekti. Bu aslında ilk bakışta İsrail için şaşırtıcı bir davranıştı. Başka devletlerin hükümranlığına saygısızlığı, sınır tanımazlığı, çapulculuğu resmi diplomasisinin temel prensipleri haline getirmiş olan İsrail siyonizmi acaba nasıl olmuş da işgal ettiği bir bölgeden zorla atılmadan geri çekilmişti? İsrail işgal harekatından beri gelişen olayları kısaca izlediğimizde bu son hareketin pek o kadar şaşırtıcı olmadığını göreceğiz.

FKÖ Kuvvetlerini ve mülteci kamplarını tasfiyeye yönelik İsrail saldırısı Lübnan ordusu tarafından hiçbir direnme görmemiş, siyonist saldırganlığa karşı Lübnan topraklarını koruyanlar sadece Filistinliler olmuştu. FKÖ kuvvetlerinin savaşarak geri çekilmesi sonucu, Lübnan'da, 11 kilometre genişliğinde ve 90 kilometre uzunluğunda bir sınır şeridini işgal eden İsrail, silahlı kuvvetlerini bu çok geniş şeride yayınca, kendisine karşı sürdürülen gerilla savaşında aciz kaldığını görmüş ve ilk defa bir ateş-kes çağrısı yaparak şimdiye kadar hiçbir barışçı kararına uymadığı Birleşmiş Milletler Örgütünden bölgedeki barışı sağlaması için "Barış Gücü" istemişti. Aslında İsrail'in istediği Güney Lübnan'ı Filistinlilerin giremeyeceği bir tampon bölge heline getirmekti. Bunun için de önce kendisinin işgal ettiği bu bölgeyi daha sonra Lübnanlı Hıristiyan falanjistlere bırakmayı planlıyordu. Barış Gücü diye tabir edilen BM askerleride bu el değiştirme işleminin "güvenlikli" geçmesini temin için hazır bulunacaklardı. Son gelen İrlandalı, İranlı ve Fijili askerlerle birlikte BM "Barış Gücü" 6000 kişilik bir güç haline gelmiş ve bu sayı Lübnan-İsrail sınırını FKÖ'ye karşı denetleyebilecek düzeyde görülmüştü. İsrail saldırganlığına karşı topraklarını korumak için gerilla savaşı sürdüren Filistin savaşçıları bu sefer bir de karşılarında "Barış Gücü" askerlerini bulmaktaydılar. Haziran başında, 60 kişilik silahlı FKÖ ve solcu Lübnanlı Müslüman birliğini çeviren Norveçli "Barış Gücü" askerleri, geri çekilmezlerse silahlı müdahale edeceklerini bildirince, FKÖ güçleri geri çekilmek zorunda kalmışlardı. İsrail ordusu komutanları "Barış Gücü" askerlerinin bu kararlılıklarından duydukları hoşnutluğu açıkça ifade etmişlerdir.

Filistin savaşçıları "Barış Gücü" askerleri tarafından bölgeye yaklaştırılmazlarken, Güney Lübnan'ın falanjistlere devir teslim işlemi de tamamlanıyordu. Bu arada, bölgedeki Hıristiyan Falanjist Kuvvetleri başı Albay Haddad BM "Barış Gücü"ne baş vurarak Falanjistlerin Lübnan Ordusuna bağlı "resmi" güçler olduğunun kabul edilmesini istemişlerdi. Kanıt olarak Lübnan devletinden alınan maaş çeklerinden başka birşey gösteremeyen bu "resmi" ordu başkanı Haddad'ın talebi İsrail tarafından da desteklenmiş ve Lübnan hükümet yetkilileri ile Suriye'nin protestolarına rağmen "Barış Gücü" tarafından kabul edilmişti. Bütün bu mizansenden de anlaşıldığı gibi siyonistlerin ve emperyalistlerin önceden hazırladıkları senaryoya uygun oynanmaktaydı her şey. Lübnan'daki Filistinlileri yurtlarından etmek için önce sadırıya geçilmiş, sonra "Barış Gücü" ateş-kesi sağlamak görüntüsünde Lübnan'a sokulmuş, sonra da sayıları arttırılarak bütün sınır şeridini Filistinlilere karşı denetleyebilecek düzeye çıkartılmıştı. Bu arada Falanjistlerin Lübnan Ordusuna bağlı oldukları kabul edilip, Güney Lübnan'ı İsrail'den devralmalarına izin veriliyordu. Artık İsrail, Lübnan sınırını "Barış Gücü" askerlerine ve falanjistlere emanet ederek ordusunu geri çekebilir ve toplu bir şekilde başka hedeflere yöneltebilirdi.

Bütün bu oyunlardan başka "Barış Gücü"ne katkıda bulunan ülkelerin dökülen Filistinli kanlarının, sürülen Filistin mültecilerinin üzerinde oynadıkları bir oyun daha var:"Harpçilik Oyunu". Bu oyun, BM'e "barış"ı korumak için asker veren kapitalist ülkelerin dünyanın savaş bölgelerinde oynadıkları bir oyundur. Savaş anında ordularının lojistik durumlarının gerçek hayat şartlarında bir tatbikatının yapılması için böyle durumlar kaçınılmaz fırsatlardır. Buralardan kazanılacak deneyimlerle ordular daha "etkin" hale getirileceklerdir. Rollerin paylaşılmasında ABD ve Federal Almanya hava kuvvetlerine bölgeye asker ve gereç taşıma düşmüş, Fransa 90 mm.lik top ile silahlandırılmış zırhlı araçlarla birlikte 1500 kişi göndermiş son olarak İrlanda ise zırhlı araç ve 160 mm.lik ağır havan toplarıyla barışı sağlamaya gelmişti. Bütün bu düzen içinde emperyalizme bağımlı ülkelerin aciz durumlarını sergileyen ibret verici başka bir olay ise, Nepal askerlerinin sırtlarında çanta ve ellerinde tüfeklerinden başka bir şey olmaksızın barış havariliğine gelmeleriydi. Federal Almanya Silahlı Kuvvetleri Nepallileri giydirmiş, üniforma ve gerekli teçhizat ihtiyaçlarını sağlamıştır.

GÜNEY LÜBNAN'DA FALANJİST İŞGAL

Lübnan devleti, ülkedeki silahlı gruplar arasında bir çeşit denge sağlama politikası ile vaziyeti idare etmeye çalışırken, sağcı güçler, "Barış" askerlerinin gözetimi altında, İsrail tarafından terkedilen topraklara yerleşmeyi başardılar. Bu arada sağcılar arasında çeşitli çekişmeler sürüp gidiyor. Süleyman Faranjiye'nin oğlunun falanjistler tarafından öldürülmesi sonucu Lübnanlı Hıristiyanlar bölünür ve hatta bunlardan bazıları falanjist saldırganlığa karşı solucu müslümanlarla birlikte saf tutarken, artık Lübnan'da da dinsel ayrılıkların geri plana itildiği ve kampların siyasi dünya görüşleri doğrultusunda şekillendiği gözlemlenmektedir.

"Resmi Lübnan Ordusu" aldatmaçası altında Güney Lübnan'ı İsrail'den devralan Falanjistler şimdi buraya kimseyi sokmuyorlar. Geçen hafta içinde Haddad'ın yerini alan yeni falanjist lideri Lui Hasruni, ilk yaptığı açıklamada şöyle diyordu:

"İlkesel olarak, bu alana hiç kimseyi kabul etmiyoruz... Bölgemize ne BM girebilir ne de Lübnan Ordusu..."

Belki UNİFİL'in (BM Barış Gücü) bölgeye girmesine izin verilebilirdi ama şu şartlarla diye ilave ediyordu falanjist milislerin yeni lideri:

"Eğer Suriye'nin caydırıcı Arap kuvvetleri Esat'a geri dönerse, Filistinliler de Suudi Arabistan'a giderlerse, UNİFİL'in İsrail sınırında bulunmasına izin verebiliriz."

Falanj'ın Güney Lübnan'da 5000 adamı olduğunu iddia eden Hasruni, İsrail ile olan bağlarını özellikle vurguluyor ve İsrail'in kendilerini tank, tüfek, top, çeşitli istihkam gereçleri ve mayınlarla donattığını açıklıyordu.

Güney Lübnan böylece falanjistlere devredilirken, İsrail işgali altındaki diğer toprakların da böyle "zararsız" güçlere teslim edilmesinin planları hazırlanmaktadır. Emperyalizme olan yakınlaşmasını artık Arap davasına ihanete kadar vardıran Mısır'daki Sedat rejimi bu konuda elinden gelenher şeyi yapmaya hazır olduğunu son teklifiyle göstermektedir. Mısır tarafından hazırlanan yeni plana göre, İsrail işgalindeki Batı Şeria bölgesinin ilk aşamada Ürdün'e, Gazze kesiminin de Mısır'a verilmesi öngörülmektedir. Planda, İsrail işgalindeki toprakların asıl sahibi olan Filistinlilerden ve bağımsız bir Filistin devletinden bahis yoktur. Bu arada, Mısır'daki rejimin dünya siyonizmi ile ilişkileri sıkı-fıkılaşarak sürmektedir. Enver Sedat'ın *Dünya Siyonist Hareketi* lideri Nahum Goldman'ı Mısır'a davet ettiği bildirilmektedir. Ziyaret muhtemelen Temmuz içinde olacaktır.

Mısır hükümetinin bu planına karşı ilk tepki, Filistin Kurtulu Örgütü'nden gelmiştir. FKÖ yayın organı *Filistin El-Sevre* (Devrim Filistini) gazetesi, planı, Sedat'ın "yeni bir ihaneti" olarak nitelendirmiştir.

Bu "yeni ihaneti" aslında Sedat'ın "son ihaneti" de olabilir. Çünkü Mısır halkının Sedat'a karşı tepkisi hızla büyüyor. Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle, Orta Doğu'daki ilerici hareketlerle ilişkisini koparıp ABD emperyalizmi yöneliminde bir hatta girdiğinden beri Mısır'ın başı sıkıntıdan kurtulamıyor. Ekonomik bunalımlar, hızlı yoksullaşma kitlelerin belini büküyor. Halk yığınlarının artan hoşnutsuzluğuna karşı Sedat orduyu sağlama almaya çabalıyor. Ancak bunda da eskiden olduğu kadar başarılı değil. İki üç ay kadar önce, Sedat ile generallerinin hükümete bazı komutanların alınması konusunda görüştükleri bildirilmekteydi. Afganistan devriminden sonra bu tasarıların rafa kaldırıldığı söyleniyor. Doğrusu, halk yığınlarındaki politik hareketlenme hızla artarken, ordunun da bu hareketliliğin dışında kalması düşünülemezdi. Nitekim 19 Haziran'da Mısır Ordusundaki hoşnutsuzlukların bir belirtisi Portekiz'de görüldü. Mısır'ın Portekiz elçisi General Şazli, Sedat'ın diktatörce yöntemlerine karşı olduğunu açıkladı ve bugün Mısır'ın içinde olduğu bunalımların Sedat zamanında girilen ABD ile talihsiz yakınlaşma hattından doğduğunu bildirdi. 1973 yılındaki savaşta Genel Kurmay Başkanı olan Şazli'nin Mısır ordusu içinde kuvvetli bağları bulunduğu ve sözlerinin bir ölçüde Mısır'daki birçok kişinin de görüşlerini ifade ettiği belirtiliyor.

Filistinliler yurtlarına dönecekler ve bağımsız devletlerini mutlaka kuracaklar. Şu anki aşamada Orta Doğu'da siyonizm ve gericilik galebe çalmış görünüyor. Ancak bu geçicidir. Bizzat İsrail ve Mısır'da gelişen ilerici eğilimler, Filistinlilerin davalarına sonsuz bağlılığı, ilerici Arap devletlerinin mevcudiyeti ve sosyalist ülkelerin karşılıksız desteği Filistin sorununu emperyalizme ve siyonizme rağmen çözmeye yetecektir. Bu arada Filistin davasına ve Arap birliğine yüz çevirip emperyalizmin kucağına oturan hainlerin vay haline.

Maocu provokasyon ve Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti

Pekin'deki maocu yöneticiler bir kez daha emperyalizm ve dünya gericileri ile el eleler. Artık ilerici güçlerin gözünde iyice ipliği pazara çıkmış olan maoculuk sosyalizmi bir maske olarak bile kullanmaktan vazgeçti; emperyalizmin çok eskiden beri sosyalizmi karalamak için başvurduğu manevralar şimdi Pekin yönetici kliğinin elinde bir kez daha dünya devrimci ve sosyalist güçlerine karşı kullanılmaya çalışılıyor.

Yarım yıldır süren Vietnam-Kamboçya çatışmasında Çin'in parmağı olduğundan kimsenin kuşkusu yoktu. Yabancı ajansların haberlerine göre Çin sadece Kamboçya'ya silah ve askeri danışman göndermekle kalmıyor, aynı zamada çatışmanın barışçıl yollardan çözümünü önlemek için elinden geleni yapıyordu. Hindistan'da yayınlanan Patriot gazetesine göre Çin liderlerinin bu tutumu onların Güney-Doğu Asya'da yönelik yayılmacı ve hegemonyacı arzularını yansıtıyordu.

Komşu ülkelere karşı bölgesel taleplerin Çin dış politikasının önemli bir bölümünü oluşturduğu bir giz değildir. Pekin yönetimi bir yandan nerelerin "prensip olarak" Çin'e dahil olduğuna dair sözde "tarihsel" haritalar yayınlatırken, öte yandan da, şu anda elinin ulaşabildiği yerleri topraklarına katma mücadelesinden geri durmamaktadır. Pekin'de yayınlanan haritalarda şuraları "tarihsel olarak" Çin'e ait gösderilmektedir: Amur civarı, Primorya, Skhalin, Kazakistan'ın bir kısmı ve Orta Asya'da Sovyet toprakları, Moğolistan, Kore, Afganistan'ın bir kısmı, Hindistan'ın bir kısmı, Nepal, Butan, Burma, Tayland, Malaysia, Kamboçya, Laos, Vietnam ile Doğu Çin ve Güney Çin denizlerindeki hemen hemen tüm adalar. 1974 yılında Çin silahlı birlikları güney denizlerinden bir kaç adayı işgal etmişti. İşin aslına bakılırsa, Pekin, Uzak Asya'daki tüm kara ve deniz bölgeleri üzerinde genişletilmiş bir hegemonya kurmak istemektedir.

Sosyalizme tamamen yabancı ve düşman olan bu tür yayılmacı politikaların en fazla bölgedeki demokrat ve sosyalist güçlerden tepki görmesi gayet doğaldı. Nitekim Pekin de politikasını uygulamada sosyalizme yönelen güçlerden hiç bir şekilde yüz bulamayacağını biliyor ve bu yüzden bölgedeki gerici rejimlerle birleşerek önce sosyalizmin Güney-Doğu Asya'daki konumlarını zayıflatmayı amaçlıyordu. ASEAN ülkelerine -Tayland, Malaysia, Endonezya, Singapur ve Filipinler- Çin tarafından yapılan antisovyet özlü "ortak cephe" çağrısı Pekin'in emellerini tam olarak yansıtmaktadır.

Güney-Doğu Asya'da sosyalizmin ulaştığı en ileri konumları temsil eden Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, bu niteliğiyle, Çin yöneticilerinin anti-Sovyet, anti-sosyalist planlarının önünde en büyük engeli teşkil etmekteydi. Vietnam'da devrimci mücadeleyi zafere ulaştıran Vietnam işçi sınıfının öncü partisinin, devrimden sonra da izlediği bilimsel tutarlı politaka sayesinde Vietnam'da sosyalizmin inşası süratle ilerliyordu. Vietnam halkının sosyalizme gösterdiği inanç Çin yöneticilerinin anti-sosyalist hesaplarıyla ters düşmaya başlayınca, önce iki ülke arasındaki ilişkilerde bir soğuma dönemi başladı. Nihayet Çin yönetiminin ABD emperyalizminden aldığı "aport emri" ile birlikte vargücüyle Vietnam'da sosyalizmi boğma savaşına soyunmasından sonra bugünkü duruma gelindi.

Geçen ay içinde Çin'i ziyaret eden ABD saldırganlığının uç adamı Brzezinski ile maocu Pekin kliğinin neler konuşmuş oldukları yavaş yavaş açığa çıkıyor. ABD emperyalizmi dünya çapında Sovyetler Birliği ve sosyalizme karşı neredeyse bir soğuk savaş kampanyasını yükseltirken, onun Uzak Doğu'daki sadık izleyicisi Pekin'deki maocu rejim de bölgedeki sosyalist güçlere karşı saldırıya geçti.

Kamboçya'da ne zamandır yürüttüğü savaş kışkırtıcılığından sonra, maoculuk, bu sefer de Vietnam'daki Çinli milliyetinden nüfusu hedef alan bir kampanyaya girişti. Vietnam yetkililerini Çinlileri "ezmek ve kıyıma uğratmak"la itham eden Çin, bir taraftan bunların "ana vatana göçleri"ni kışkırtırken öte yandan ordusunu Vietnam'a karşı savaş düzenine sokarak eşi görülmemiş cüretkarlık örnekleri veriyordu.

Hatırlanacaktır; Vietnam Dışişleri Bakanı 27 Mayısta verdiği demeçte, Çin yöneticilerinin suçlamalarını "tamamen uydurma ve Komünist Partisi ve Vietnam hükümetinin izlediği politikaya dair kaba bir tahrifat" diye nitelendirmişti. "Çin'le bir çatışmaya girme"nin Vietnam'ın yararına olmadığını vurgulayan Hanoi Nhan Dan, 29 Mayıs'ta, "şüpheli unsurlar"ın huatsiolar (Çin asıllı nüfus) arasında panik ve kargaşalık çıkarmaya çalıştıklarını yazıyordu. O zamandan beri Vietnam basınında Çinli milliyetinden Vietnamlıların yazdıkları bir sürü mektup yayınlandı. Bu mektuplar maocu uydurmacaları reddediyor ve Sosyalist Vietnam Cumhuriyeti'nde Çin asıllı emekçilerin haklarına tam saygı duyulduğunu belirtiyordu. Bütün bu açık ve seçik gerçeklere rağmen Çin yöneticileri iftiralarında ısrar ediyorlar; emperyalizmin altmış yıldır kullandığı ağızla, sosyalist Vietman Cumhuriyeti'ndeki baskı ve kıyımlar demagojisini yapıyorlardı. Buna karşılık Vietnam yöneticileri Pekin'in sorumsuzluğuna ortak olmadı. Batı sınırındaki Kamboçya provakasyonunda olduğu gibi Çin ile olan ihtilafta da Vietnam yöneticileri karşılıklı görüşmelerle bir çözüme varma, uzlaşma çabalarında bulundular. Kimseyi zorla ülkede tutmadıklarını belirttiler, 20 Haziran'dan sonra isteyen bütün huatsioların isterlerse Vietnam'ı terkedip Çin'e göç edebileceğini açıkladılar.

Bütün bu gelişmelere rağmen Çin'i Vietnam'a karşı saldırgan tutumu devam ediyor. KİTLE yayına hazırlandığı sırada bu konuda bir değişiklik yoktu.

Her geçen gün Pekin yöneticilerinin sosyalizm düşmanı yüzleri biraz daha açığa çıkıyor. Tüm dünya sosyalist ve ilerici güçleri sosyalizme doğru ilerlediği yolda Vietnam halkının yanındadır.

Resmi ilan kurumu gericiliğin hizmetinde

Bilindiği gibi, resmi ilan konusu ne zamandan beri bir sorundur. 1961 yılında yayınlanan 195 sayılı yasaya göre tüm resmi ilanların sorumlusu Basın İlan Kurumu'dur. Diğer resmi kuruluşlar onun aracılığı ile ilanlarını, duyurularını yayın organlarına iletebilirler. İlanların gazetelere dağıtılması konusunda da tam bir keyfilik hakimdir. Hiç bir nesnel ilkesi olmayan Basın İlan Kurumu, günlük tirajı ve yurt çapında yaygınlığı ne olursa olsun dilediği gazeteye dilediği kadar ilan verebilir. Resmi ilan demek para demek olduğuna göre bu yolla çeşitli gazeteler kalkındırılır. Öyle ki, Türkiye'de sadece resmi ilan parası ile çıkan bir sürü günlük gazete vardır.

Şimdiye kadar resmi ilanlarda bir nevi "devlet yardımı" alan yayınlar hep gerici ve faşist yayınlar olmuştu. Açıklanan resmi ilan listelerinde, yüz-ikiyüz bin tirajlı gazeteler çok az bir resmi ilan tutarı alırlarken; beş-onbin, hatta daha az tirajlı gazetelerin milyonları kıvırdıklarını görmek artık doğal bir şey olmuştu.

Bugün de resmi ilan politikasında bir değişiklik yok. Yine en fazla resmi ilanı gerici ve faşist yayınlar alıyor. Yalnız bugününkünün eskisinden bir farkı var: en fazla resmi ilanı alan klasik gericilerin yanına bir de maocu gericilik katıldı şimdi. TÜSİAD'ın aylık yayını Görüş'ün Haziran sayısında gazetelerin günde kaç adet sattıklarına ve yılda kaç liralık resmi ilan aldıklarına dair bir tablo verilmiş. Rakamların 30 Nisan 1978 tarihinden bir önceki ayın ortalamalarına göre hesaplanmış olduğu belirtiliyor. Verilen günlük satış rakamları gazetelerin kendi beyanları. İşte bu tablodan öğrenildiğine göre, İstanbul basını içinde en fazla resmi ilan alan üç gazete bilin bakalım hangileri?

Birinci sırayı *2.942.000.TL.* ile maocu *Aydınlık* gazetesi alıyor. Aydınlık'tan sonra en fazla resmi ilanı, *2.993.000* ile *Bayrak* alıyor ve hemen artlarından da *2.926.425* TL. ile faşist *Millet* gazetesi geliyor. Bu gazetelerin tirajları kendi beyanlarına göre sırasıyla, 31,5673, 11.476, ve 11.162. On-yirmi bin tirajlı - o da kendi beyanlarına göre- gazeteler böylesine büyük rakamları kıvırırlarken, 299.785 tirajlı Milliyet gazetesinin aldığı ilan 1.669.500.TL., Hürriyet Gazetesi, 580.129 tirajı ile 913.250.TL.lik resmi ilan alabilmiş. 99.828 tirajlı Cumhuriyet gazetesinin aldığı resmi ilan ise 2.886.775 TL.

Büyük tirajlı gazetelerin aldıkları resmi ilanlar böyle iken, Aydınlık, Millet, Bayrak - bu arada Hergün'ü unutmamak gerek, o da 19.156 tirajla 2.066.675.TL. lik resmi ilan almış - gibi gerici ve faşist gazetelerin nasıl olup da bu kadar yüksek tutarda "devlet yardımı"na layık görüldükleri sorulması gereken bir sorudur. Tekelci sermaye kendine hizmette kusur etmeyen gericileri ödüllendiriyor. Ödüllendiriyor ki sesleri daha hızlı çıksın, komünizm ve demokrasi mücadelesine biraz daha fazla küfretsinler. Türkiye gericiliğinin anti-komünist yayın korosunun en son elemanı maocu Aydınlık gazetesi, yağmada en büyük paya konmuş görünüyor.

Gazetelerini "halk"tan topladıkları paralarla kurduklarını söyleyen maocuların, yayın hayatlarını da yine "halk"ın yardımlarıyla sürdürdükleri görülüyor. Çünkü Basın - İlan Kurumu'nca verilen bu resmi ilan ücretleri yine halkımızın cebinden çıkmaktadır.

Basın İlan Kurumunun 2.942.000. lirası tekelci sermaye tarafından maocu gericiliğe anti-komünist yaygaralarını sürdürsünler diye açıktan toka edilmiş bir ücret. Bunun dışında, gizliden alınan "aylık"ların tutarı konusunda bu açık ücret bir fikir vermekte. Böylece maocuların artık komiklik derecesine varan anti-Sovyetizmlerinin ve komünizm düşmanı yalan dolanlarının "maddi temelleri" biraz olsun açıklığa kavuşmuş oluyor.

İNFAZ YASASI YENİDEN DÜZENLENMELİ HAPİSHANE KAPILARI AÇILMALIDIR!

(Baştarafı 12. sayfada)

Böylece Osmaniye cezaevinde bulunan tüm hükümlü ve tutuklular olarak ÖLÜM ORUCU'na gitmeye karar aldık. Bu kararımız cezaevi müdürü ile cumhuriyet savcısına bildirildi. Cezaevi yetkilileri arkadaşlarımızın davasında haklı olduklarını bizlere ilettiler. Yalnız bu durumu Adalet Bakanlığına ve Başbakanlığa bir dilekçe ile iletmemizde yarar olduğunu söylediler. Bizler de durumu 8-6-1978 tarihinde birer dilekçeyle Adalet bakanlığına ve Başbakanlığa belirttik. Ayrıca bu sorunumuza kısa sürede yetkililerce çözüm sağlanmazsa ÖLÜM ORUCU'na gideceğimizi de ilettik.

Bugün Türkiye cezaevlerinde yatmakta olan ve 1803 sayılı af yasasıyla 4 yıl gibi bir süre fazladan hapis cezası yatmalarına zorlanan 5 bin civarında müebbet hapis cezası olan hükümlülerin uğradığı haksızlığın giderilmesi için tüm ilerici demokrat ve yurtsever kişi, basın kuruluşları haklı davamızda bizimle beraber yanımızda olmalarını istiyoruz.

HALKIMIZA SESLENİYORUZ...

Genel olarak halkımızın üzerindeki baskı, zulüm ve sömürü, özel olarak da burjuvazinin baskı araçlarından birisi olan cezaevlerinde tutuklu, hükümlü bulunan kişilerin üzerindeki işkenceye birlikte halkımızda koparılma çabalarıyla karşı karşıyayız. Ama bizler halk olarak hakim sınıfların, ezilen emekçi halk yığınları üzerindeki uygulamış olduğu sömürü politikası ve faşist baskılara karşı yılmadan cezaevlerinde değil hücrelerde de olsak, ilkeli ve kararlı bir şekilde nihali amacımız olan sınıfsız bir toplumu yaratan kadar savaşımız devam edecektir.

Hak verilmez alınır....
Biz halkız yeniden doğarız ölümlerde....
Yaşasın devrimci mücadelemiz....
Tüm emekçi halkımızın kurtuluşu için saflarımızda yer alanlara cezaevinin demir parmaklıkları arkasından dostça ve kardeşçe devrimci SELAMLAR.

OSMANİYE CEZAEVİ TUTUKLULARI VE MAHKUMLARI

Sömürü, zulüm ve baskı düzeni kapitalizmin demir parmaklıkların gerisine ittiği onbinlerce emekçi tarafından infaz yasası ile getirilen eşitsiz ve haksız uygulamalar protesto ediliyor. Onlarla birlikte toplum içinde yoksulluk ve sefalete "mahkum edilen" yüzbinlerce ana, baba, kadın ve çocuk infaz yasasının yeniden düzenlenmesini ve hapishane kapılarının açılmasını talep ediyor.

Yasa çıkmadan önce Adalet Bakanı tarafından yapılan konuşmalarda yeni İnfaz Yasası ile mahkumların yarasından fazlasının tahliye olabileceği ifade edildiği halde; söz konusu yasa mahkumların çok küçük bir kısmına bu olanağı tanımıştır. Böylece mahkumlar ve onların "dışarıdaki" yakınları tam bir düş kırıklığına uğratılmıştır. Hasiphanelerdeki insanlık dışı uygulamalara son verilmesi, demokratik bir yönetim mekanizmasının oluşturulması, yaşam koşullarının düzeltilmesi, mahkum ailelerinin sosyal güvencelerinin

İnfaz yasası yeniden düzenlenmeli Hapishane kapıları açılmalıdır!

sağlanması, hapishanelerde mahkumlar tarafından oluşturulacak demokratik kooperatifler aracılığıyla üretim yapılabilmesi için gerekli koşulların hazırlanması gibi hususların İnfaz Yasasının ana hatlarını oluşturması gerekirken, yasada bu hususlara yer verilmemiştir. Adalet Bakanı, bu yasa ile onbinlerce mahkum emekçinin çok düşük ücretlerle patronlara peşkeş çekilmesini, hapishanelerin adeta "çalışma kampı" haline dönüştürülmesini bir marifetmiş gibi savunmaktadır. Milyonlarına milyon katma çabası içinde olan burjuvalar ise "halkçı" Adalet Bakanının mahkumların fabrika ve inşaatlarda asgari ücretin çok altında bir ücret sistemi ile, sendika ve grev "derdi" olmaksızın çalıştırılabileceklerine ilişkin açıklamasını sevinçle karşılamışlardır.

Adalet Bakanı yaptığı konuşmalarda genel anlamda bir affın yararlı olmayacağına inandıklarını, bu yüzden genel af çıkarmayacaklarını ifade etmiştir. Affın toplumdaki suç oranının arttırdığı kehanetinde bulunan Bakan, suçu artıran en önemli faktörün kapitalist sömürü mekanizması olduğu gerçeğini gözardı etmektedir. Eğer Bakan hapishaneleri dolduran onbinlerin suç işlemeyi itiyat haline getirmiş kişilerden oluştuğunu sanıyorsa, ciddi bir yanılgı içinde olduğunu söyleyebiliriz. Hapishaneleri dolduranlar -Bakanın sandığı gibi- ancak "jandarma dipçiği" ve "gardiyan sopası" altında 10-12 saat çalıştırılarak "adam edilecek" serseriler veya yaşamını kanunsuz yollardan sağlamayı ısrarla sürdüren lumpen unsurlar değildir.

Mahkumların büyük birkısmını, işçisiyle, köylüsüyle, memur ve öğrencisiyle kapitalizmin suça ittiği insanlar oluşturmaktadır. Giderek artan yoksulluk ve sefalet, dayanılmaz hale gelen yaşam güçlükleri, insanın kendisine ve topluma karşı yabancılaştırılması, insanın gelişimini alabildiğine kısıtlayan burjuva değer ve moral yargılarının eğitimde egemen olması gibi sonuçlarıyla, suçu yaratan ve insanları suça iten en önemli nesnel etken kapitalist sömürü düzenidir. İstatistikler, 1975 yılında Türkiye hapishanelerine giren 40578 mahkumun 34564'ünü belirli bir mesleğe ve işe sahip, aile sorumluluğu taşıyan emekçilerin oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Kanunsuzluğu profesyonelce bir "iş" olarak benimsemiş olan lumpen unsurların 1975 yılında hapishanelere giren toplam içindeki oranları yüzde 15'i geçmemektedir. Kaldı ki dejenere olmuş bu kesim bile suçlu olarak doğmamış, kapitalist düzen tarafından bir kurban gibi devamlı suça itilmiştir.

Halkımız hapishanelerin kapısını açacak bir genel affın çıkarılmasını ve büyük çoğunluğu emekçi olan mahkumların tahliyelerinden sonraki çalışma ve yaşama koşullarını düzenleyecek sosyal içerikli önlemlerin kesin bir biçimde alınmasını talep etmektedir. Ayrıca yürürlüğe giren İnfaz Yasasının yeniden gözden geçirilmesi, haksızlık ve eşitsizlik yaratan hükümlerinin düzeltilmesi, yukarıda değinilen hususları da içeren yeni bir özle yeniden hazırlanması hapishanelerde bulunan onbinlerce mahkumun ortak talebidir. Yürürlükteki İnfaz Yasasının yol açtığı haksız ve olumsuz uygulamalara karşı yurdun dört köşesindeki cezaevlerinde gelişen muhalefet giderek yükselmektedir. Yukarıda gerici niteliği kısaca vurgulanan yasanın değiştirilmesi için, hapishanelerde yükselen kitlesel direnişlerin tüm demokratik kesimler tarafından aktif bir şekilde desteklenmesi son derece önemli bir görevdir. Gazetemiz, İnfaz Yasasının değiştirilmesi, geniş kapsamlı bir genel affın çıkartılması, idam cezalarının kaldırılması doğrultusunda hapishanelerde gelişen demokratik direnişleri sonuna kadar desteklemeyi devrimci yayın politikasının ayrılmaz bir ögesi olarak kabul etmektedir. Bu anlayışla İnfaz Yasasının gerici ve anti-demokratik özüne karşı Denizli ve Osmaniye cezaevlerindeki mahkumların girişmiş oldukları direniş eylemini yansıtan ve bizzat mahkum arkadaşlar tarafından kaleme alınmış bulunan bildiri ve telgraf örneklerini yayınlıyoruz.

Denizli Kapalı Cezaevindeki 694 tutuklu ve hükümlü tarafından 647 sayılı İnfaz Yasasında yapılan son değişiklikler ve uygulamalar hakkında kaleme alınan ve Cumhurbaşkanlığı, Senato Başkanlığı, Millet Meclisi Başkanlığı, Başbakanlık, Adalet Bakanlığı ve Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına telgrafla iletilen metin şöyle:

Aylardır Adalet Bakanlığınca yapılan açıklamalarda İnfaz Yasasında yapılacak değişikliklerle cezalarını yarıdan çoğunun infaza gideceği, böylece birçok hükümlüyü özgürlüğüne kavuşacağı belirtilmekteyti. Hal böyle iken yasanın yürürlüğe girmesinden sonra karşılaştığımız uygulama, tüm hükümlüler, tutuklular ve ailelerimiz için tam bir hayal kırıklığı olmuştur. Yasanın uygulanması sorunlarımıza hiçbir köklü çözüm getirmediği gibi, birçok eşitsizliklerin kaynağı olmuştur. Bu nedenle aşağıdaki sorunlarımız ve çözüm yolu önerilemizi siz yetkili ve ilgililere acilen ilgilenmeniz dileğiyle iletmeyi zorunlu görüyoruz:

1- Ayda altı günlük indirim, daha önceki açıklamanın aksine, şartlı salıverilme süresi çıkarıldıktan sonra kalan süreden hesap edilmelidir. Şimdiye kadar yapılan tüm açıklamalara aykırı olan bu tutum değiştirilmeli ve söz konusu indirim tüm ceza üzerinden hesaplanmalıdır.

2- Daha önce Adalet Bakanı tarafından da defalarca belirtildiği gibi, cezaevlerindeki insanlık dışı koşullara, ya da özel özürlerin anlayışla karşılanmayıp izin verilmemesine dayanamayarak firar eden arkadaşlarımız için şartlı salıverilme süresi 1/5'e indirilmekte altı günlük indirim cezanın 4/5'i üzerinden yapılmaktadır. Oysa daha önce yasadan tüm hükümlülerin eşit olarak yararlanacağı, bunun bir nevi kısmi af niteliğinde olacağı açıklanmıştı. Uygulama bu husustaki açıklamalara tamamen terstir. Bu haksızlığın giderilmesi için yasanın yürürlüğe girdiği tarihe kadar verilen infaz yakma ve disiplin cezaları iptal edilerek, bu durumdaki arkadaşlarımıza yardımcı olunmalıdır.

3- İdam veya müebbed cezalarına çarptırılıp da 1803 sayılı af yasasından yararlanan hükümlülerin aleyhine yapılan haksızlık önlenmeli ve yeni infaz yasası uyarınca yapılan indirim otuz altı yıldan hesaplanmalıdır.

4- Anayasaya aykırı olduğu için kaldırılan Devlet Güvenlik Mahkemelerinin verdiği kararlar kaldırılmalı ve bu şaibeli kuruluşların kararlarıyla cezaevlerinde haksız olarak yatırılanlar salıverilmelidir.

5- Geçmişteki uygulamaların yanlışlığı ve haksızlığı Adalet Bakanlığınca da defalarca belirtilmiştir. Öyleyse bu haksızlığın kaldırılması için öncelikle şimdiye kadar verilen infaz yakma ve disiplin gibi cezalar iptal edilmelidir. Bundan sonra bu gibi haksızlıklara meydan verilmemesi için de İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın'ın önerdiği çözüm yolu uygulamaya konulmalıdır:

Bugün şartlı salıverilmenin koşulu olan "iyi hal" cezaevi yöneticilerinin egemen olduğu Disiplin Kurullarınca belirlenmektedir. Bu yöntem hükümlüyü cezaevi yöneticilerinin ve özünde birgardiyanın kulu kölesi yapabilecek bir sonuç yaratmaktadır. "İnfazını yakarım" tehdidi hükümlüyü insanlık dışı bir bağımlılığa ve görevlileri görevlerini kötüye kullanmaya sürüklemektedir. Hükümlü de olsa insanın onuruna saygı çağımız ceza anlayışına egemen bir ilkedir. Bu nedenle, bugünkü disiplin kurulları ve yetkileri iptal edilerek, disiplin cezaları ve iyi hal konusunda tam yetkili olmak üzere infaz yargıçlarının denetiminde hükümlü temsilcilerinin çoğunlukta olduğu bir kurul oluşturulmalıdır. Böylece bu konulardaki haksızlık ve kötüye kullanmalar büyük ölçüde önlenebilir.

6- Görünürde herkesin kaldırılmasını istediği idam ve müebbet hapis cezaları konusundaki ilgisizlik son bulmalı ve bu insanlık dışı cezalar bir an önce kaldırılmalıdır.

7- İnfaz Yasası hakkındaki dileklerimiz için "artık yasa çıktı, bir şey yapamayız" deniyorsa; halen meclisin gündeminde bulunan infaz yasasındaki yeni değişikliklere ilişkin yasayla 1/3 olan şartlı salıverilme süresi birçok demokratik ülkede olduğu gibi 2/4'e çıkarılmalı ve bundan tüm tutuklu ve hükümlüler yararlandırılmalıdır. Böylece son yasanın uygulanmasıyla ortaya çıkan haksızlıklar kısmen de olsa düzeltilebilir.

8- Bizler hiçbirimiz "suçlu, hırsız, katil ırz düşmanı vb." doğmadık. Hepimizin suç işlemesinde varolan toplumsal düzenin payı büyüktür. Bizler kader kurbanı değil, düzenin kurbanlarıyız. Bu nedenle, sorunlarımızın kökten çözümü mümkün olmasa bile, bizlerle birlikte yıllardır ezilen ve bizden çok acı çeken ailelerimiz de göz önünde bulundurulmalı ve en kısa zamanda genel bir af çıkarılarak mağduriyetimize son verilmelidir. Ayrıca birçok yetkili kişi ve kuruluşların sayısız açıklamalarına karşın, cezaevinden tahliye olan arkadaşlarımızın yeniden topluma kazandırılması için iş ya da iş kredisi verilmesi mümkün olmamakta, bütün kapılar yüzümüze kapatılmaktadır. Bu sorunlarımıza gerçekçi ve geçerli çözümler bulunarak, genel af yasasının bu çözümleri de kapsayacak biçimde çıkarılması, hem bize, hem ailelerimize, hem de toplumumuza sonsuz yarar sağlayacaktır.

Yukarıda ayrıntılarıyla sunduğumuz sorunlarımızla ivedilikle ilgilenerek, bizlere ve kamuoyuna gerekli açıklamaları yapacağınız inancı ile bilgilerinize saygılarımızla sunarız. 15/6/1978

Denizli Kapalı Cezaevindeki 694 tutuklu
ve hükümlü adına

Ramazan KAPAN — Suat BOZKUŞ

Bu konuda ikinci bildiriyi Osmaniye Kapalı Cezaevindeki mahkumlar gönderdiler. Aynen yayınlıyoruz:

8-6-1978

Bizler Osmaniye cezaevinde bulunan hükümlü ve tutuklular olarak 1974 yılında çıkarılan 1803 sayılı af yasasının 7/A Bendiyle 4 yıl haksız, fazladan hapis yatırılmaya zorlanan 32 müebbed hapis cezasına hükümlü arkadaşlarımızın haklı sorununun bir an önce yetkililerce çözümlenmesi için süresiz ÖLÜM ORUCU'na karar verdik. Önce 32 müebbed hapis cezasına çarptırılan hükümlü arkadaşlarımız, kendi aralarında, haklı davaları için bu kararı özelde Osmaniye cezaevi için, genelde tüm cezaevleri için aldılar. Bizler de arkadaşlarımızın haklı davasında yanlarında onlarla birlikte Ölüm orucuna seve seve gitmeyi bir görev bildik.

(Devamı 11. sayfada)

kitle

• Sahibi: M.Aköz • Sorumlu Müdürü: Bektaş Erdoğan • Yönetim Yeri: Abdüllatif Paşa Sokak 17/7 Aksaray - İSTANBUL • Yazışma Adresi: P.K. 34 Küçükesat - ANKARA • Abone Bedeli: 6 aylık 120. TL., 1 Yıllık 225. TL. Yurt dışı için iki katıdır. • Avrupa Temsilciliği: Meral Saraç, 465 Gelsenkirchen, Virchow str. 122 ALMANYA • Dizgi: Çığ Yayıncılık • Baskı: Daily News Web Ofset